

การประชุม
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพร
แห่งชาติ ครั้งที่ 2/2563

วันที่ 24 ธันวาคม 2563 เวลา 13.30 – 16.30 น.
ณ ห้องประชุมชัยนาทนเรนทร อาคาร 1 ชั้น 2
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ระเบียบวาระที่ 1

เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

1. นโยบายผลักดันกัญชาเป็นสมุนไพรเศรษฐกิจของประเทศ
 - 1.1 ประกาศ สธ. ยกเลิก เปลือก ลำต้นเส้นใย กิ่งก้าน ราก และใบที่ไม่มีช่อดอก เป็น ยส 5
 - 1.2 สนับสนุนการให้ผู้ป่วยเข้าถึงน้ำมันกัญชาผ่านระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ
2. ส่งเสริมการเข้าถึงสมุนไพรโดยอยู่ในระหว่างการพิจารณาแต่งตั้ง อนุกรรมการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร
3. ส่งเสริมการดำเนินงานวิจัย เรื่อง ฟ้าทะลายโจรเพื่อการรักษา COVID-19

ระเบียบวาระที่ 2

เรื่องการรับรองรายงานการประชุม

2.1 รับรองสรุปรายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2563 วันที่ 17 กันยายน 2563

Adobe Acrobat
Document

2.1 สรุปการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2563

Timeline การดำเนินงานนับตั้งแต่มี พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562

พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ 29 มิ.ย. 62

ประกาศคณะกรรมการนโยบายฯ เรื่อง การส่งเสริมการประกอบการ 3 ฉบับ

ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2563

ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร ครั้งที่ 1/2563

ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2563

29 มิ.ย. 62

23 ก.ย. 62

30 มี.ค. 63

25 มิ.ย. 63

30 มิ.ย. 63

16 ก.ค. 63

20 ก.ค. 63

11 ก.ย. 63

14 ก.ย. 63

17 ก.ย. 63

ประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ครั้งที่ 1/2562

ประชุมคณะกรรมการวัตถุเสพติดสมุนไพร ครั้งที่ 1/2563

ประชุมคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร ครั้งที่ 1/2563

ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ครั้งที่ 1/2563

ประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ครั้งที่ 1/2563

สรุปประเด็นสำคัญรายอนุกรรมการฯ
จากการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1 / 2563

คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์
สมุนไพรแห่งชาติ

- ✓ การจัดหมวดหมู่ HS Code
- ✓ สมุนไพร Product Champions
- ✓ ยกร่างแผนผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2
- ✓ เมืองสมุนไพร: สมุนไพรสร้างมูลค่าให้กับพื้นที่ได้จริง

คณะอนุกรรมการวิจัย
และนวัตกรรมสมุนไพร

- ✓ วิจัยและพัฒนาวัตถุดิบและสารสกัดสมุนไพร
- ✓ ศูนย์วิจัยและนวัตกรรมด้านสมุนไพรระดับภาค
- ✓ วิจัยทางคลินิกด้านสมุนไพร การแพทย์แผนไทย
- ✓ ห้องปฏิบัติการมาตรฐาน

คณะอนุกรรมการวัตถุดิบ
สมุนไพร

- ✓ ส่งเสริมการประกอบการของผู้ประกอบการผลิตวัตถุดิบสมุนไพร (เกษตรกร)

คณะอนุกรรมการส่งเสริม
อุตสาหกรรมฯ

- ✓ Pain Point อุตสาหกรรมสมุนไพร
- ✓ การผลิต และการสกัดสมุนไพรได้มาตรฐานสากล
- ✓ คลัสเตอร์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเข้มแข็ง

คณะอนุกรรมการส่งเสริม
ภาพลักษณ์ฯ

- ✓ แผนการส่งเสริมภาพลักษณ์
- ✓ ส่งเสริมภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่น
- ✓ พัฒนาผู้ประกอบการไทยเพื่อเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ

ระเบียบวาระที่ 3

เรื่องสืบเนื่อง

3.1 ความก้าวหน้าการจัดทำกฎหมายลำดับรองว่าด้วย การควบคุมและกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สมุนไพร (VTR)

โดย เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

3.2 การทบทวน แนวทางและ มาตรการส่งเสริม ผู้ประกอบการผลิต สมุนไพร (เกษตรกร)

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการยกร่างประกาศ
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการ
ส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ.

ขณะนี้อยู่ระหว่างการเสนอให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ พิจารณาภารกิจที่เกี่ยวข้องในการ
ส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะดำเนินการจัดประชุม
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการจัดทำร่างประกาศ
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ ตามประกาศ
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4

เรื่องเพื่อพิจารณา

4.1 การขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

4.1.1 คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

1. ยกร่างแผน
ผลิตภัณฑ์
สมุนไพรแห่งชาติ
ฉบับที่ 2

2. สมุนไพร
Product
Champion

3. เมืองสมุนไพร
: สมุนไพรสร้าง
มูลค่าให้กับ
พื้นที่ได้จริง

4. การจัด
หมวดหมู่
HS Code

ประเด็นสำคัญจากการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
ครั้งที่ 1/2563 ของคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

Timeline การดำเนินงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

กันยายน

ประชุมเชิงปฏิบัติการ
ประเมินแผนงานผลิตภัณฑ์
สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1
9 - 10 ก.ย. 63

ประชุมคณะกรรมการ
ยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ
ครั้งที่ 2/2563
14 ก.ย. 63

ตุลาคม

ประสานการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน
การส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพร
Product Champions
การประเมินการดำเนินงานภายใต้แผนงาน
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ
และเมืองสมุนไพร

พฤศจิกายน

ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการ
ส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพร
Product Champions
(ฟ้าทะลายโจร) ครั้งที่ 1/2563
16 พ.ย. 63

ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการ
ส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพร
Product Champions (กระชายดำ)
ครั้งที่ 1/2563
25 พ.ย. 63

ประชุมหารือผลการประเมินการ
ดำเนินงานภายใต้แผนงานผลิตภัณฑ์
สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1
26 พ.ย. 63

หารือเรื่อง HS code ร่วมกับกอง
พิกัดอัตราศุลกากร กรมศุลกากร
26 พ.ย. 63

ธันวาคม

ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการส่งเสริม
และพัฒนาสมุนไพร Product Champions
(ฟ้าทะลายโจร) ครั้งที่ 2/2563
3 ธ.ค. 63

ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการส่งเสริม
และพัฒนาสมุนไพร Product Champions
(กระชายดำ) ครั้งที่ 2/2563
8 ธ.ค. 63

ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ
พัฒนาเมืองสมุนไพร คลัสเตอร์
ท่องเที่ยวฯ ครั้งที่ 3/2563
9 ธ.ค. 63

ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์
สมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2563
14 ธ.ค. 63

1. ยกร่างแผนผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2

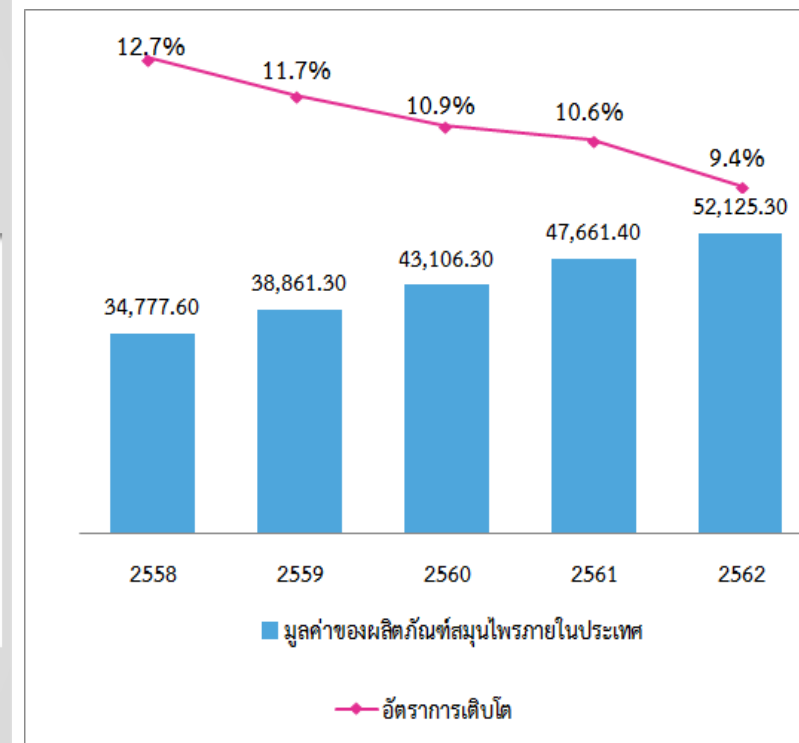
สรุปผลการดำเนินงานแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2565)

ประเด็น	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน (ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2562)	สรุปผลการดำเนินงาน
ตัวชี้วัดระดับแผน			
1. ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ส่งออกวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพและผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นนำของภูมิภาคอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2565	อันดับ 1 ของอาเซียน	อันดับ 1	✓
2. มูลค่าของวัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 เท่าตัว ภายในปี พ.ศ. 2565	1 เท่า	0.34 เท่า	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ			
1. พื้นที่ปลูกสมุนไพรที่มีคุณภาพมี จำนวนอย่างน้อยร้อยละ 50 ของพื้นที่ ปลูกสมุนไพรทั้งหมด	ร้อยละ 50	ร้อยละ 91.9	✓
2. กลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปสมุนไพรที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดมาตรฐานมีจำนวนอย่างน้อย ร้อยละ 50 ของจำนวนกลุ่มทั้งหมด	ร้อยละ 50	N.A.	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล			
1. มูลค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15 ต่อปี	ร้อยละ 15 ต่อ	ร้อยละ 9.4	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ			
1. มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี	ร้อยละ 10 ต่อปี	ร้อยละ 12.73	✓
2. รายการยาสมุนไพรได้รับการบรรจุเข้าบัญชียาหลักแห่งชาติเพิ่มขึ้น 50 รายการ ภายในปี พ.ศ. 2565	50 รายการ	0 รายการ	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและนโยบายภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน			
1. คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ภายในปี พ.ศ. 2560	มีการดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว	✓
2. ยอดขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร Product Champion เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2,000 ล้านบาท	2,000 ล้านบาท	N.A.	✓

- ไทยเป็นอันดับ 1 ของอาเซียน ตั้งแต่ก่อนเริ่มแผนแม่บทฯ
- อัตราการเติบโตของไทยมากกว่าอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีขนาดตลาดใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากไทย เท่ากับ 0.85 เท่า ในขณะที่น้อยกว่าเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นประเทศที่มีขนาดตลาดใกล้เคียงกับไทย เท่ากับ 0.68 เท่า

- อัตราการเติบโตของตลาดสมุนไพรในประเทศผู้นำมีแนวโน้มหดตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลก
- อัตราการเติบโตเฉลี่ยภายหลังประกาศใช้แผนแม่บทฯ ของไทย เท่ากับ 10.3% ซึ่งมากกว่า จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งเท่ากับ 5.06% 0.85% และ 5.43% ตามลำดับ

แผนภูมิเปรียบเทียบตลาดสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศ

มูลค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในประเทศและอัตราการเติบโต ตั้งแต่ปี 2558 – 2562

แนวทางการดำเนินงานกร่างแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570)

กรอบ/ประเด็นยุทธศาสตร์

มกราคม

กุมภาพันธ์

ทีมงานร่วม
หารือ

WS 1

เลขานุฯ 5 คณะ
ประเด็น
ยุทธศาสตร์

ประเด็นเฉพาะ เช่น
1. Product
Champions
2. สารสกัด
3. ตลาดกลาง

คณะทำงาน
ยกร่าง

1. Key finding
2. Strategies
Issue
3. Priority
(What)

คณะอนุกรรมการ
5 คณะ

คณะอนุกรรม
การยุทธศาสตร์

Strategies
Focus

ร่างแผนยุทธศาสตร์

มีนาคม - เมษายน

พฤษภาคม

คณะอนุกรรมการ
5 คณะ

คณะอนุกรรม
การยุทธศาสตร์

Solution
(How to)

อนุมัติ

พฤษภาคม

กรรมการนโยบาย
สมุนไพรแห่งชาติ

ประชาพิจารณ์

2. การส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพร Product Champion (ฟ้าทะลายโจร และกระชายดำ)

ฟ้าทะลายโจร

ฤดูกาลเพราะปลูก : ปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ต้องมีน้ำรดให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ
 ฤดูกาลเก็บเกี่ยว : ฟ้าทะลายโจรจะเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ 3-4 เดือน
 และจะเก็บเกี่ยวได้เรื่อยๆ ทุกฤดูกาล

ข้อมูลเฉลี่ยปี 2558- 2562

พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 91.18 ไร่

ราคาสด 28.275 บาท

ราคาแห้ง 172.8 บาท

ราคาสารสกัด(ปี 62) 4,808.33 บาท/กก. บาท

อ้างอิง : คู่มือการกำหนดพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสมุนไพร เพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการเกษตร

Indication	Dose (crude drug)	Dose (Standardized Andrographolide)
Common cold	1.5-3.0 g QID	70 - 80 mg/day
Sore throat	1.5-3.0 g QID	60 - 70 mg/day
Diarrhea	500 mg - 2 g QID	-
Fever	3 g twice a day	70 - 180 mg/day
Support immune function	-	30 -160 mg/day
Joint health	300 mg/day (Andrographis extract)	80 mg/day

ประเทศไทย

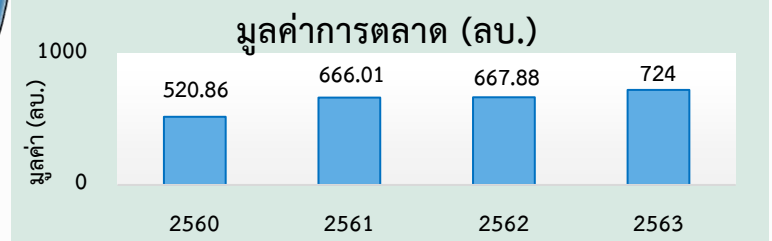
ยา

เครื่องสำอาง

ต่างประเทศ

ยา

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

	2560	2561	2562	2563
ปริมาณวัตถุดิบสด (ตัน)	291	384	385	428.2
พื้นที่ปลูก	86.48	193.26	317.13	352.72

กระชายดำ

ฤดูกาลเพราะปลูก : นิยมปลูกในช่วง พ.ค. – มิ.ย. ในช่วงต้นฤดูฝน เพราะต้องการฝนในระยะเจริญเติบโต

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว : อายุ 10 -12 เดือน สังเกตจากใบจะเริ่มเหลือง และแห้งลง จึงเก็บเกี่ยวได้ มักอยู่ในเดือน ธ.ค – ม.ค. จะได้กระชายดำคุณภาพดี

ข้อมูลเฉลี่ยปี 59 – 62

พื้นที่เฉลี่ย 610.33 ไร่

ราคาสดเฉลี่ย 43.86 บาท

ราคาแห้ง(ปี 62) 450 บาท/กก.

ราคาสารสกัด (ปี 62) 4,380 บาท

อ้างอิง : คู่มือการกำหนดพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสมุนไพร เพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อมูล
การเกษตร

Indication

สถานภาพการ
ใช้ประโยชน์

Marketing

Indication	Dose (crude drug)	Dose (Standardized Andrographolide)	
		ยาเดี่ยว	ยาผสม
Flatulence	?	90-180 mg/day	90-180 mg/day
Tonic	300 - 774 mg/day	-	90-180 mg/day
ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	ปริมาณกระชายดำบดผง ไม่เกิน 200 mg/day	ปริมาณสารสกัดต่อวันคำนวณเป็นปริมาณบดผง	

ประเทศไทย

ต่างประเทศ

กระชายดำ

โสม

โสม

- ยา (ยาเดี่ยว ยาผสม)
- ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
- เครื่องดื่ม
- เครื่องสำอาง

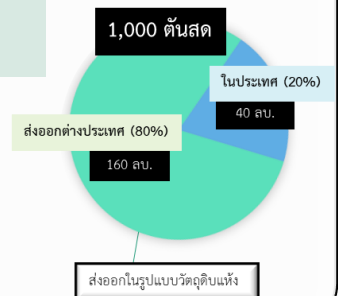
- ยา (ยาเดี่ยว ยาผสม)
- ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
- เครื่องดื่ม
- เครื่องสำอาง
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

- ยา
- ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
- เครื่องสำอาง

มูลค่าการตลาดของกระชายดำในประเทศไทย ปี 2563

	2562	2563
ปริมาณวัตถุดิบสด (ตัน)	600	1000
พื้นที่ปลูก	400	666.67

ข้อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

มาตรการ	แนวทาง		ผู้รับผิดชอบ
	ฟ้าทะลายโจร	กระชายดำ	
1. เพิ่มศักยภาพการแข่งขันอุตสาหกรรมสมุนไพร	1. ลดต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มการแข่งขันกับต่างประเทศ : ลดต้นทุน Alcohol โดยขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์ สำหรับสุราสามทับ		กรมการแพทย์แผนไทยฯ (เลขานุการคณะกรรมการนโยบายฯ)
	2. การพัฒนาสายพันธุ์และการเพาะปลูกฟ้าทะลายโจร เพิ่มปริมาณสารสำคัญ	2. การจัดการปริมาณและพัฒนามาตรฐานวัตถุดิบและวัตถุดิบแปรรูปกระชายดำแบบครบวงจร	คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร
		3. การเพิ่มมูลค่ากระชายดำโดยเน้นการส่งออกในรูปแบบสารสกัด	คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมฯ
		4. การสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารทั้งในและต่างประเทศ “Thai ginseng”	คณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์ฯ
2. ขอบข่ายการใช้ประโยชน์	1. ขยายข้อบ่งใช้ : เสริมภูมิคุ้มกัน โดยการขึ้นทะเบียนฟ้าทะลายโจรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ	1. การกำหนดข้อบ่งใช้ที่ชัดเจน : ยา และผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
	2. ทำให้ยาสารสกัดฟ้าทะลายโจรอยู่ในบัญชียาหลักและสามารถเบิกจ่ายได้	2. สนับสนุนงานวิจัยกระชายดำ เพื่อพัฒนาข้อมูลสนับสนุนการนำไปใช้ในระบบสุขภาพซึ่งกรอบงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) การจัดการต้นน้ำ และกลางน้ำ เช่น งานวิจัยสนับสนุนการพัฒนาเพิ่มและขยายผลในการปฏิบัติจริงเพื่อกำหนดพื้นที่การปลูกที่มีคุณภาพและสนับสนุนการกำหนดโมโนกราฟของวัตถุดิบกระชายดำตามเกณฑ์ THP พร้อมทั้งงานวิจัยที่สนับสนุนการแปรรูปและการสร้างมาตรฐานวัตถุดิบกระชายดำ 2) การพัฒนาสารสกัดเป็น API ในอุตสาหกรรม 3) ข้อมูลสนับสนุนข้อบ่งใช้ใหม่	คณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

นิยาม

จังหวัดที่มีความพร้อมด้านภูมิรัฐศาสตร์
 อัตลักษณ์วิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่นและมี
 จุดเด่นทั้งด้านการส่งเสริมการปลูก การ
 จัดบริการด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
 ทางเลือก การเป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์
 สมุนไพรและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2559

กรม อนุมัติ แผนแม่บทฯ
 ฉบับที่ 1 2560-2564
 ยุทธศาสตร์ที่ 4 มาตรการที่ 6
 โครงการพัฒนาสมุนไพร

2560

แผนงานที่ 1
 จัดตั้งเมืองสมุนไพร
 4 จังหวัดนำร่อง
 เชียงราย สุราษฎร์ธานี
 ปราจีนบุรี สกลนคร

2561-2562

แผนงานที่ 2
 -เพิ่มส่วนขยาย 10 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก อุทัยธานี สระบุรี
 นครปฐม จันทบุรี มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ สงขลา อุตรธานี
 -ออกแบบแผนพัฒนาเมืองสมุนไพรตามจุดเน้นยุทธศาสตร์ ดังนี้ ด้าน
 เกษตร ด้านอุตสาหกรรม และด้านการท่องเที่ยว

2563-2565

แผนงานที่ 3
 ต่อยอดเมืองสมุนไพรด้วยจุดเน้น ได้แก่
 คลัสเตอร์เกษตรวัตุดิบสมุนไพร คลัส
 เตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร และคลัส
 เตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพความงามและ
 การแพทย์แผนไทย

คลัสเตอร์เกษตรวัตุดิบสมุนไพร

อำนาจเจริญ สุรินทร์ มหาสารคาม อุทัยธานี สกลนคร

คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร

นครปฐม สระบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี

คลัสเตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพความงาม และการแพทย์แผนไทย

เชียงราย พิษณุโลก อุตรธานี สุราษฎร์ธานี สงขลา

ตัวชี้วัดร่วม

มูลค่าการใช้จ่ายสมุนไพร เพิ่มขึ้น 3 % รายงานมูลค่าการบริโภคสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ตัวชี้วัด (รายคลัสเตอร์)

อบรมเกษตรกรรายใหม่เรื่อง GAP/ORGANIC สมุนไพร
 ปีละ 50 ราย/เมืองสมุนไพร

จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่แปรรูปจากสมุนไพรเพิ่มขึ้น 5 %

มีผลิตภัณฑ์พรีเมียม หรือ ผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ของจังหวัด หรือ สมุนไพรที่มี
ศักยภาพสูงทางเศรษฐกิจผ่านการวิจัยอย่างครบวงจร อย่างน้อย 2 ผลิตภัณฑ์

ผู้ประกอบการสมุนไพรได้รับการอบรม/ส่งเสริม/พัฒนา อย่างน้อย 50 คน/เมืองสมุนไพร

จำนวนนักท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 5 %

พัฒนาผลิตภัณฑ์พรีเมียม/ผลิตภัณฑ์ GI/ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่น
ไม่น้อยกว่า 1 ผลิตภัณฑ์/เมืองสมุนไพร

แนวทางการดำเนินงาน ปี 2564 - 2565

KEY OF ACTION ผลักดันเกษตรกรในเมืองสมุนไพรเข้าสู่ตลาดกลางวัตุดิบสมุนไพร
 ร่วมกับตลาดไทและกระทรวงเกษตรฯ

พัฒนาพื้นที่ปลูกสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GAP / ORGANIC / PGS
 (ผลการดำเนินงาน: พื้นที่ปลูกคุณภาพ 9,000 ไร่)

พัฒนาวัตุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐาน (COA) (ผลการ
ดำเนินงาน: สมุนไพร 42 ตัวอย่าง ปลอตสารกำจัดศัตรูพืช)

KEY OF ACTION พัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพรเพื่อตอบโจทย์ปัญหา
 ของผู้ประกอบการในพื้นที่ร่วมกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน
 โดยร่วมมือกับศูนย์อุตสาหกรรมภาค

ส่งเสริมการทำตลาดผลิตภัณฑ์
 สมุนไพรทั้ง Online และ Offline

อบรม/ส่งเสริม/พัฒนา ผู้ประกอบการสมุนไพร
ในเมืองสมุนไพรให้มีศักยภาพและได้มาตรฐาน

KEY OF ACTION ถ่ายทอดความรู้ เส้นทางท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์สมุนไพร
 กับภาคีเครือข่าย/ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวร่วมกับกรมการท่องเที่ยว

จับคู่เจรจาธุรกิจการท่องเที่ยว ระหว่าง เส้นทางกา
ท่องเที่ยวในชุมชน กับ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

กำหนดหลักสูตรและจัดอบรมให้ความรู้ภาคี
เครือข่าย/ผู้ประกอบการนำเที่ยวในพื้นที่

สำรวจและประเมินเส้นทางท่องเที่ยวของเมือง
สมุนไพรและปัญหาทางการแพทย์

จัดทำคู่มือการจัดบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพใน
เมืองสมุนไพรและปัญหาทางการแพทย์

จัดทำแคตตาล็อกผลิตภัณฑ์
สมุนไพรคุณภาพเพื่อจำหน่าย
ร่วมกับบริการตามเส้นทางที่กำหนด

คลัสเตอร์เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร

อำนาจเจริญ สุรินทร์
มหาสารคาม อุทัยธานี สกลนคร

คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร

นครปฐม สระบุรี
ปราจีนบุรี จันทบุรี

คลัสเตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพความงาม
และการแพทย์แผนไทย
เชียงราย พิชณุโลก อุตรธานี
สุราษฎร์ธานี สงขลา

แนวทางการดำเนินงาน ปี 2564 - 2565

KEY OF ACTION

ผลักดันเกษตรกรในเมืองสมุนไพรเข้าสู่ตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรร่วมกับตลาดไทและกระทรวงเกษตรฯ

KEY OF ACTION

พัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพรเพื่อตอบโจทย์ปัญหาของผู้ประกอบการในพื้นที่ร่วมกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

KEY OF ACTION

ถ่ายทอดความรู้ เส้นทางท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์สมุนไพรกับมัคคุเทศก์/ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวร่วมกับกรมการท่องเที่ยว

พัฒนาพื้นที่ปลูกสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GAP / ORGANIC / PGS (ผลการดำเนินงาน: พื้นที่ปลูกคุณภาพ 9,000 ไร่)

อบรม/ส่งเสริม/พัฒนา ผู้ประกอบการสมุนไพรในเมืองสมุนไพรให้มีศักยภาพและได้มาตรฐาน

จับคู่เจรจาธุรกิจการท่องเที่ยว ระหว่าง เส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน กับ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

สำรวจและประเมินเส้นทางท่องเที่ยวของเมืองสมุนไพรและกัญชาทางการแพทย์

พัฒนาวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐาน (COA) (ผลการดำเนินงาน: สมุนไพร 42 ตัวอย่าง ปลอดภัยจัดศัตรูพืช)

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน โดยร่วมมือกับศูนย์อุตสาหกรรมภาค

กำหนดหลักสูตรและจัดอบรมให้ความรู้มัคคุเทศก์/ผู้ประกอบการนำเที่ยวในพื้นที่

จัดทำคู่มือการจัดบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเมืองสมุนไพรและกัญชาทางการแพทย์

ส่งเสริมการทำตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั้ง Online และ Offline

จัดทำแคตตาล็อกผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพเพื่อจำหน่ายร่วมกับบริการตามเส้นทางที่กำหนด

มอบหมาย

คณะกรรมการ
วัตถุดิบสมุนไพร

มอบหมาย

คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและ
ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร

มอบหมาย

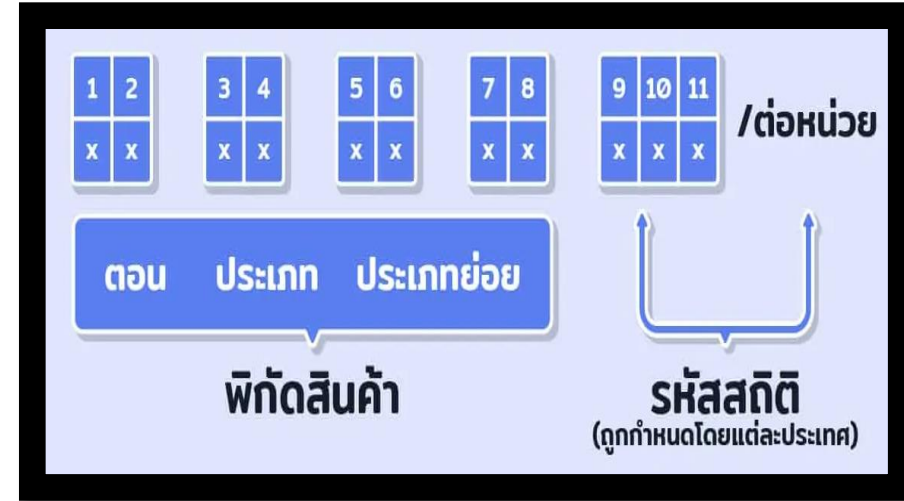
คณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์
และการตลาดสมุนไพร

4. การจัดหมวดหมู่ HS Code เพื่อติดตามมูลค่าสินค้านำเข้าและส่งออก

1. สินค้านำเข้าและส่งออก และสารสกัดจากสินค้านำเข้า ส่วนใหญ่ถูกจัดพิกัดศุลกากรอยู่ประเภทอื่น ๆ
ยังไม่มีข้อกำหนดรหัสสถิติเฉพาะ

2. พิกัดศุลกากร(Harmonized System Code: HS Code) เป็นระบบจำแนกประเภทและชนิดของสินค้า
ด้วยรหัสตัวเลข 6 หลัก ถูกกำหนดขึ้นโดยองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO)

3. การนำไปใช้งานจริงจะใช้ตัวเลขทั้งหมด 11 ตัว เรียกว่า พิกัดรหัสสถิติ (Commodity Code) เพื่อระบุสินค้า
แต่ละรายการ โดยรหัสสถิติ 3 ตัวหลังสามารถกำหนดโดยแต่ละประเทศ

4. กรมศุลกากรจะใช้ HS Code ในการกำหนดอัตราภาษีสินค้าทั้งขาเข้าและขาออก ซึ่งสินค้าจะช่วยให้ทราบประเภทของสินค้าและใช้สิทธิประโยชน์
ทางภาษีอากร รวมถึงช่วยให้สามารถคำนวณต้นทุนในการประกอบการ และตั้งราคาสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การจัดหมวดหมู่ HS Code เพื่อติดตามมูลค่าสมุนไพรที่นำเข้าและส่งออก

วัตถุดิบ

ไขมัน

- **ตอน 09** กาแฟ ชา ซามาเต้ และเครื่องเทศ
- **ประเภท 0910** ชিং หญ้าฝรั่ง ไขมัน ไทม์ ใบเบย์ หอมแขกและเครื่องเทศอื่นๆ
- **ประเภทย่อย 09103000000KGM** ไขมัน

ตอนที่วัตถุดิบสมุนไพรเข้าได้

06 ต้นไม้และพืชอื่นๆ	09 กาแฟชาซามาเต้ และเครื่องเทศ
07 พืชผักรวมทั้งรากและหัว	12 พืชที่ใช้ในอุตสาหกรรม
บางชนิดที่บริโภคได้	หรือใช้เป็นยา
08 ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้	

สิ่งสกัด

สิ่งสกัดและทิงเจอร์จากกัญชา

- **ตอน 13** ครั้ง รวมทั้งกัม เรซิน น้ำเลี้ยง (แซป) และสิ่งสกัดอื่น ๆ จากพืช
- **ประเภท 1302** น้ำเลี้ยง (แซป) และสิ่งสกัดจากพืช
- **ประเภทย่อย 13021920000KGM** สิ่งสกัด และ ทิงเจอร์จากกัญชา

ตอนที่สิ่งสกัดสมุนไพรเข้าได้

- 13 ครั้ง รวมทั้งกัม เรซิน น้ำเลี้ยง (แซป) และสิ่งสกัดอื่น ๆ จากพืช

ผลิตภัณฑ์

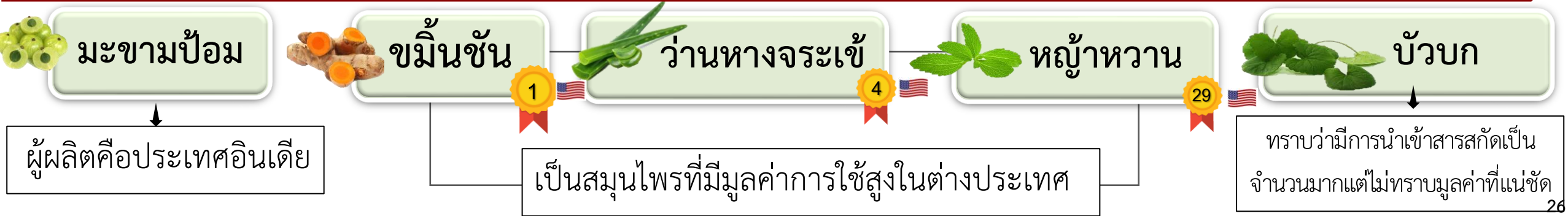
ยาสมุนไพรสำหรับรักษาหรือป้องกันโรค

- **ตอน 30** ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม
 - **ประเภท 3004** ยารักษาหรือป้องกันโรค ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ตามขนาดที่กำหนด
 - **ประเภทย่อย 30049065000KGM**
 - **ประเภทย่อย 30049072000KGM**
 - **ประเภทย่อย 30049098000KGM**
- ยาสมุนไพร สำหรับ รักษาหรือ ป้องกันโรค

ตอนที่วัตถุดิบสมุนไพรเข้าได้

20 ของปรุงแต่งทำจากพืชผักฯ	30 ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม
21 ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้	33 เอสเซนเชียลออยล์ฯ

เสนอกำหนดรายการสมุนไพรและสิ่งสกัดจากพืช (สมุนไพร) เป้าหมายเพื่อทดลองดำเนินการ โดยเลือกจาก 12 รายการ Product Champions

ข้อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย สมุนไพรแห่งชาติเพื่อพิจารณา

1. เพื่อทราบ ประเด็นที่ 1 กระบวนการดำเนินงานยกร่างแผนงานด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2
2. เห็นชอบ แนวทางการดำเนินงาน 3 ประเด็น ดังนี้
 - 2.1 การส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพร Product Champion (ฟ้าทะลายโจร และกระชายดำ)
 - 2.1.1 มอบหมายฝ่ายเลขานุการจัดทำหนังสือถึงกรมสรรพสามิต เรื่องขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์ สำหรับสุราสามทับ ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพร
 - 2.2. แนวทางการดำเนินงานเมืองสมุนไพรประจำปีงบประมาณ 2564
 - 2.3. การกำหนดรหัสพิกัดสถิติ เพื่อติดตามมูลค่านำเข้าและส่งออกสมุนไพร 5 รายการ
 - 2.3.1 มอบหมายฝ่ายเลขานุการจัดทำหนังสือถึงกรมศุลกากร เรื่องขอให้กำหนดเลขรหัสสถิติของวัตถุดิบสมุนไพร และสิ่งสกัดจากพืชตามรายการที่เสนอ
3. มอบหมายคณะกรรมการฯ ทุกคณะ นำประเด็นการส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพร Product Champion (ฟ้าทะลายโจร และกระชายดำ) และแนวทางการดำเนินงานเมืองสมุนไพรประจำปีงบประมาณ 2564 ที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาดำเนินการ

4.1.2 แนวทางการขับเคลื่อนภารกิจ คณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

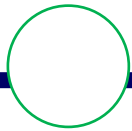
การประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

ครั้งที่ 2/2563

วันที่ 24 ธันวาคม 2563

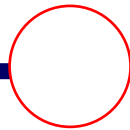
การดำเนินงานคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

23 ก.ย. 62

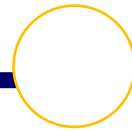
มติคณะกรรมการนโยบาย
สมุนไพรแห่งชาติครั้งที่
1/2562
เห็นชอบแผนวิจัยแผน
งานวิจัยและนวัตกรรม
สมุนไพรและการแพทย์แผน
ไทยเพื่อเศรษฐกิจ

16 ก.ค. 63

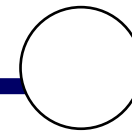
ประชุม
คณะกรรมการวิจัย
และนวัตกรรม
สมุนไพรครั้งที่
1/2563

ส.ค. 63

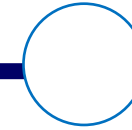
สทสว. สอวช. ให้
ความเห็น
แผนวิจัยแผนงานวิจัย
และนวัตกรรมสมุนไพร
และการแพทย์แผนไทย
เพื่อเศรษฐกิจ

17 ก.ย. 63

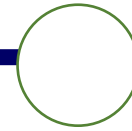
นำเสนอความ
คืบหน้าต่อ
คณะกรรมการนโยบาย
สมุนไพรแห่งชาติครั้งที่
1/2563

3 ธ.ค. 63

สทสว. ประชุม
หารือกรอบแผน
วิจัยแผน
สมุนไพรชาติ
ร่วมกับผู้แทน
หน่วยงานต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้อง

14 ธ.ค. 63

ประชุม
คณะกรรมการ
วิจัยและนวัตกรรม
สมุนไพรครั้งที่
2/2563

แผนงานวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยเพื่อเศรษฐกิจ

วิสัยทัศน์ :

ยกระดับสมุนไพรไทยด้วยงานวิจัยและนวัตกรรมสู่ความเป็นสากล

-R&D สมุนไพรเป็นประเด็นสำคัญของแผนงาน BCG in Action กลุ่มการแพทย์และสุขภาพ (สอวช.)
-PMU ที่เกี่ยวข้อง สวก. บพข. (สกสว.)

วิจัยและพัฒนาวัตถุดิบและสารสกัดสมุนไพร

เป้าหมาย

1. Quality of Raw Material & Extract

วัตถุดิบและสารสกัดสามารถตอบสนองความต้องการภายในประเทศ

วิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยร่วมกับภาคเอกชน

เป้าหมาย

2. Herbal Industry 4.0

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีขีดความสามารถในการแข่งขัน.

การวิจัยสรรพคุณสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

เป้าหมาย

3. มียาสมุนไพรทดแทน

สมุนไพรไทยเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของบุคลากรการแพทย์และประชาชนมีการใช้สมุนไพรในระบบสุขภาพเพิ่มขึ้น

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการวิจัยและนวัตกรรมด้านสมุนไพร

เป้าหมาย

4. กลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

ระบบโครงสร้างพื้นฐานการวิจัยและนวัตกรรมสามารถรองรับการขยายตัวของสมุนไพรในอนาคต และไทยมีขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติสูงขึ้น

แผนงานโครงการสำคัญแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

- การวิจัยและพัฒนาเพื่อผลิตวัตถุดิบและสารสกัดสมุนไพรสำหรับ product champion
- การวิจัยและพัฒนาเพื่อค้นหาสมุนไพรที่น่าสนใจในอนาคต
- ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการปลูกสมุนไพรและสารสกัด

1

- ศูนย์วิจัยและนวัตกรรมด้านสมุนไพรระดับภาคเพื่อเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจในระดับภาคในการรองรับการเพิ่มผลิตภาพอุตสาหกรรมสมุนไพร ๔.๐

2

- กลไกในการสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยและนวัตกรรมด้านสมุนไพร
- ห้องปฏิบัติการ
- ฐานข้อมูล

4

- การวิจัยสมุนไพรเป้าหมายเพื่อการส่งเสริม ป้องกัน และรักษาโรค
- ศูนย์กลางการวิจัยทางคลินิกด้านสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย

3

Mapping แผนกลยุทธ์ด้าน ววน. และ แผนการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย

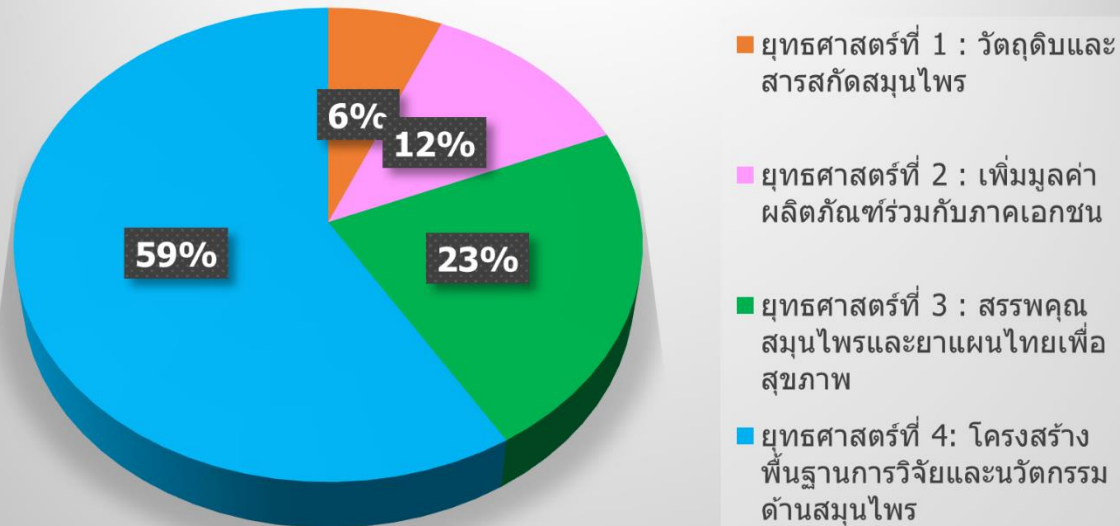
แผนกลยุทธ์ด้าน ววน. (งบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร)

แผนการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย

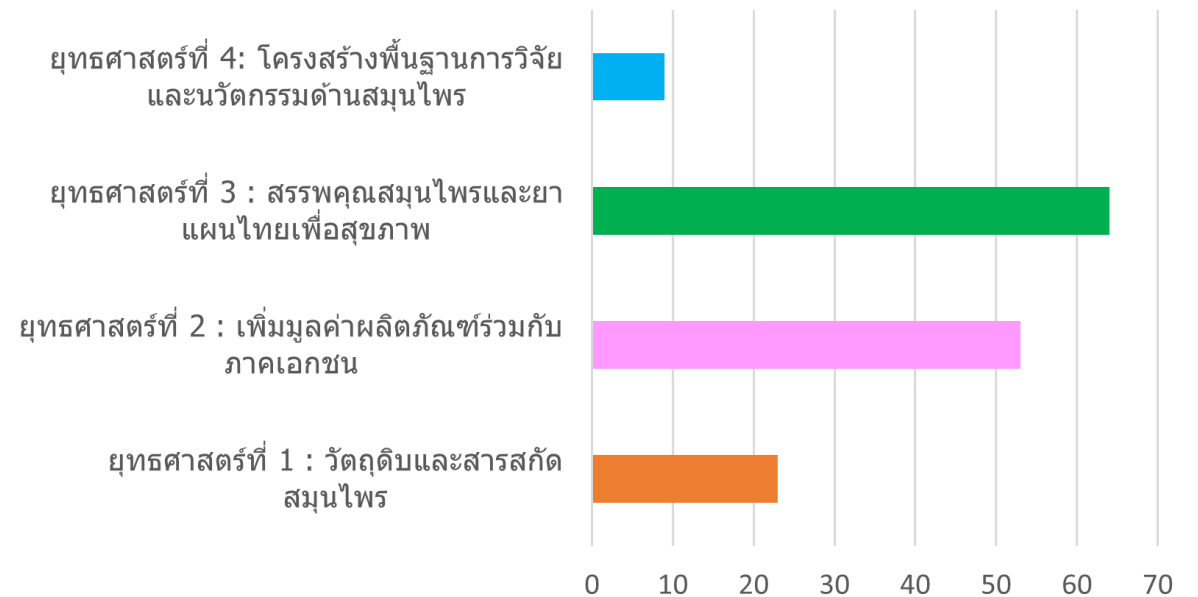
	Platform 1	Platform 2	Platform 3	Platform 4
ยุทธศาสตร์ที่ 1 วัตถุประสงค์และสารสกัดสมุนไพร	P5 ส่งเสริมการวิจัยขั้นแนวหน้าและการวิจัยพื้นฐานที่ประเทศไทยมีศักยภาพ	P7 แก้ไขปัญหาท้าทายและยกระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการเกษตร		
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรร่วมกับเอกชน			P10 ยกระดับความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเองในระดับประเทศ P11 สร้างและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม พัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมและพื้นที่เศรษฐกิจนวัตกรรม/ระเบียงเศรษฐกิจ	P13 พัฒนานวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนนวัตกรรมโดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 3 วิจัยสรรพคุณและยาแผนไทยเพื่อสุขภาพ	P5 ส่งเสริมการวิจัยขั้นแนวหน้าและการวิจัยพื้นฐานที่ประเทศไทยมีศักยภาพ		P10 ยกระดับความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเองในระดับประเทศ	
ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสมุนไพร			P6 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการวิจัยที่สำคัญ P12 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพและบริการ (NQI) สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและภาคบริการที่สำคัญของประเทศ	

การสนับสนุนงบวิจัยด้านสมุนไพร ปี 63 จากกองทุนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

สัดส่วนโครงการวิจัยที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุน ววน. ในปี 63 แบ่งตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย

จำนวนโครงการวิจัยแบ่งตามแผนยุทธศาสตร์สมุนไพร

งบประมาณ 497* ล้านบาท จำนวน 149 โครงการ

หมายเหตุ รวมงบประมาณ 250 ล้านบาท ของ CRO ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณา

แผนงานวิจัยและพัฒนา
สมุนไพรไทย

- กรอบการวิจัยที่ 1 สมุนไพรไทย ที่ใช้ในมนุษย์
- กรอบการวิจัยที่ 2 สมุนไพรไทย ที่ใช้ในสัตว์
- กรอบการวิจัยที่ 3 สมุนไพรไทย ที่ใช้ในพืช
- กรอบการวิจัยที่ 4 มาตรฐานสมุนไพรไทย และตำรับสมุนไพรไทย
- กรอบการวิจัยที่ 5 เทคโนโลยีสมุนไพร
- กรอบการวิจัยที่ 6 เชิงนโยบาย

เป้าหมาย

เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมุนไพรให้มีมาตรฐาน ความปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรทางการแพทย์ และเพิ่มทางเลือกในการรักษาให้ผู้ป่วย

แผนงานการพัฒนาศักยภาพสมุนไพรไทยในการรักษาและป้องกันโรคอุบัติใหม่จากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19)

- กรอบการวิจัยที่ 1 รักษาโรคโรคอุบัติใหม่ ด้วยแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
- กรอบการวิจัยที่ 2 ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของสมุนไพรในการรักษาโรคอุบัติใหม่
- กรอบการวิจัยที่ 3 พัฒนาศักยภาพของสมุนไพรป้องกันและรักษาโรคอุบัติใหม่

เป้าหมาย

ประเทศไทยมีนวัตกรรมสมุนไพรไทย เสริมสุขภาพ สร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อการพึ่งพาตนเองและความมั่นคงในระบบยาของชาติ

แผนงานสมุนไพรไทยเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ปี 2565

แผนงานย่อยที่ 1 การพัฒนาต่อยอดสมุนไพรไทย Product Champion และสมุนไพรที่มีศักยภาพสูงให้เป็นผลิตภัณฑ์คุณภาพเพื่อการแข่งขันในตลาดโลก (150 MB)

OUTPUT

- ได้สารสกัดสมุนไพรพร้อมใช้ ไม่น้อยกว่า 12 ชนิด
- ได้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร Product Champion ไม่น้อยกว่า 12 ชนิด
- ได้ผลการศึกษาทางคลินิกเพื่อประเมินประสิทธิภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร 2 เรื่อง
- ได้แนวทางการจัดการระบบ COA ให้กับสารสกัดจากสมุนไพร อย่างน้อย 2 เรื่อง

ผลิตผลของสมุนไพร
มีศักยภาพตามความต้องการของตลาด
ทั้งในและต่างประเทศ

อุตสาหกรรมและ
การตลาดสมุนไพรมี
คุณภาพระดับสากล

เป้าหมาย

เกิดความเข้มแข็ง
ของการบริหารและ
นโยบายภาครัฐเพื่อ
การขับเคลื่อน
สมุนไพรไทยอย่าง
ยั่งยืน

เกิดความเชื่อมั่น
ในการใช้สมุนไพร
เพื่อการรักษาโรค
และการสร้างเสริม
สุขภาพ

แผนงานย่อยที่ 2 การสร้างศักยภาพสมุนไพรไทยที่มีโอกาสเป็น New Product Champion (175 MB)

OUTPUT

- ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทยที่ใช้สำหรับมนุษย์ สัตว์ และพืช ที่ได้มาตรฐานผ่านการรับรองคุณภาพ ไม่น้อยกว่า 20 ต้นแบบผลิตภัณฑ์
- มาตรฐานสมุนไพรไทยและตำรับยาสมุนไพรไทย ไม่น้อยกว่า 10 สมุนไพร/ตำรับ
- ข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ระดับประเทศ อย่างน้อย 2 เรื่อง

หมายเหตุ : product champion ได้แก่ กวาวเครือขาว กระชายดำ ขมิ้นชัน บัวบก มะขามป้อม กระชาย พริก ฟ้าทะลายโจร กระเจี๊ยบแดง หลู่ฮ้าวาน ว่านหางจระเข้ และไพล

10b ยกระดับความสามารถ แข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเองในระดับประเทศในเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG)

O3.10b ใช้การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรและอาหาร สุขภาพ และการแพทย์

KR3.10b.1 จำนวนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนา BCG รวมถึงเทคโนโลยีที่นำไปใช้เพื่อทดแทนการนำเข้า (100 ชิ้น)

KR3.10b.2 ร้อยละขององค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจ BCG ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านพาณิชย์ และอุตสาหกรรม ร้อยละ 20

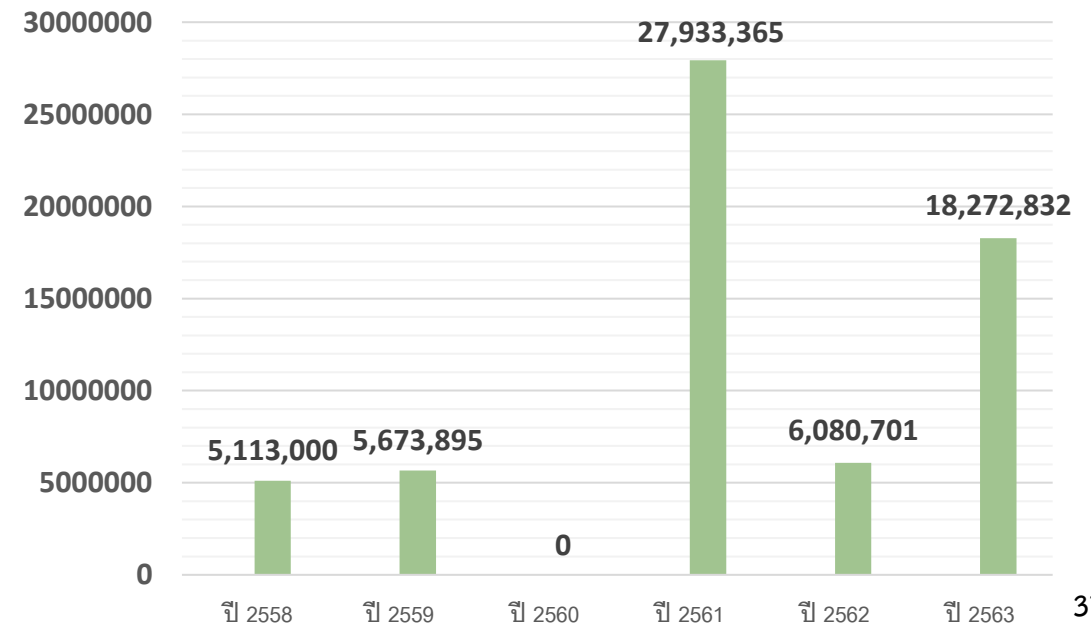
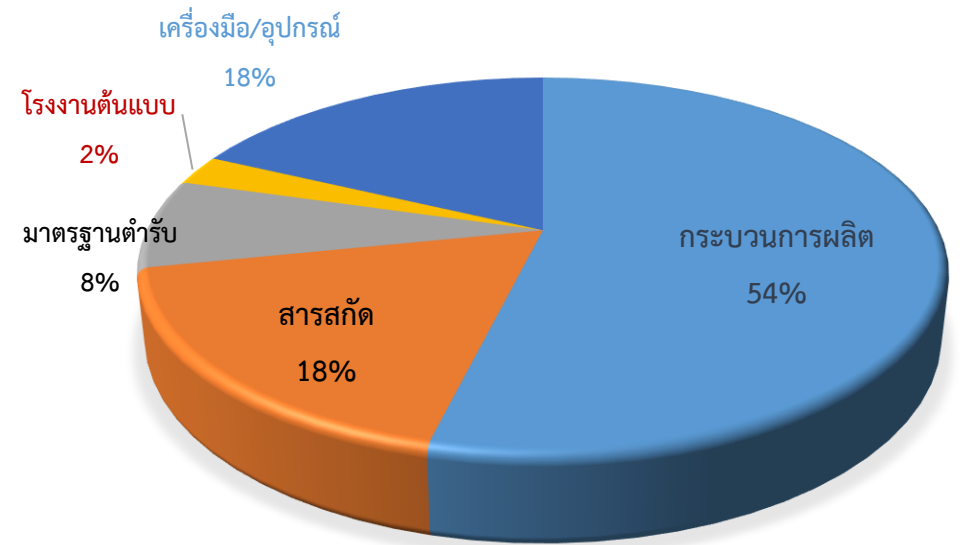
แนวทางการขับเคลื่อนของคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร (จากประเด็นการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2563)

1. วิจัยและพัฒนาเพื่อผลิตวัตถุดิบและสารสกัดสมุนไพร
2. จัดตั้งศูนย์วิจัยและนวัตกรรมด้านสมุนไพรระดับภาคเพื่อเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจในระดับภาค
3. วิจัยสมุนไพรเป้าหมายเพื่อการส่งเสริม ป้องกัน และรักษาโรค และมีศูนย์กลางการวิจัยทางคลินิกด้านสมุนไพรการแพทย์แผนไทย
4. จัดตั้งห้องปฏิบัติการมาตรฐานรองรับการวิจัยและพัฒนาสมุนไพรตามหลักสากล และงานวิจัยช่วยเสริมในการจัดทำฐานข้อมูลโครงการที่สนับสนุน เช่น การจัดตั้งห้องปฏิบัติการมาตรฐาน อย. เพื่อการวิจัยและบริการวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร

1. วิจัยและพัฒนาเพื่อผลิตวัตถุดิบและสารสกัดสมุนไพร (สวก.)

ตัวอย่างการขับเคลื่อน

- กระบวนการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรให้ได้ปริมาณสารสำคัญสูงตรงความต้องการของตลาด เช่น บัวบก ฟ้าทะลายโจร เห็ดถั่งเช่าสีทอง รางจืด กวาวเครือขาว เจตมูลเพลิงแดง เพชรสังฆาต ข้าวเย็นเหนือ ติป्ली พรหมมิ
- สารสกัดสมุนไพรที่ได้มาตรฐานสำหรับเป็นส่วนประกอบของเครื่องสำอางและอาหารเสริม **ไม่น้อยกว่า 10 ชนิด**
- มาตรฐานตำรับยาสมุนไพร เช่น **ตำรับยาราทูบรจบ ตำรับยาปราบชมพูทวีป**
- โรงงานต้นแบบเพื่อการกลั่นน้ำมันหอมระเหยเชิงพาณิชย์ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร
- เครื่องมือ/อุปกรณ์ สำหรับการผลิตวัตถุดิบสมุนไพร เช่น **เครื่องสกัดน้ำมันหอมระเหย แอปพลิเคชันตรวจวัดสารเคอร์คูมินอยด์ แล็บตรวจวัดสารหนู เครื่องอบแห้งสุญญากาศ**

แนวทางการขับเคลื่อนของคณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

บพข แผนงานเกษตรและอาหาร ปีงบประมาณ 2563

การสนับสนุน Infrastructure ด้านการขยายขนาดการผลิตส่วนประกอบฟังก์ชัน/สารสกัดจากสมุนไพร/อาหารมูลค่าสูง

โครงการวิจัยด้านสารสกัดจากพืชและสมุนไพร – บพข (แผนงานเกษตรและอาหาร)

เพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านสารสกัดจากธรรมชาติที่มีมูลค่าสูง สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับวัตถุดิบท้องถิ่น สร้างนวัตกรรมสารสกัด รวมทั้งการต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์อาหาร/เครื่องสำอางมูลค่าสูง

เป้าหมายจากโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุน

- การขยายขนาดการผลิตสารสกัดและโรงงานผลิตสารสกัดมาตรฐานต้นแบบ
- วิธีการ/กระบวนการสกัดที่เหมาะสมในการผลิตสารสกัดต้นแบบ
- ระบบการให้บริการและการให้คำปรึกษาเพื่อวิจัยและพัฒนาด้านการผลิตและจัดทำมาตรฐานสารสกัดจากธรรมชาติที่มีมูลค่าสูงในระดับอุตสาหกรรม
- ตัวอย่างสารสกัดที่ผลิต เช่น น้ำมันจากเมล็ดกัญชง สารสกัดกัญชา/กัญชง/CBD-isolate สารสกัดพรมมิ สารสกัดใบกฤษณา สารสกัดใบสั๊ก สารสกัดว่านอึ้ง โรสแมรี่ ลาเวนเดอร์ ผักเชียงดา เคอร์คิวมินอยด์จากขมิ้นชัน แซนโทนจากเปลือกมังคุด สารสำคัญจากหอมแดง น้ำมันหอมระเหยจากเมล็ดกาแฟและกากกาแฟ เป็นต้น

2. จัดตั้งศูนย์วิจัยและนวัตกรรมด้านสมุนไพรระดับภาคเพื่อเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจในระดับภาค

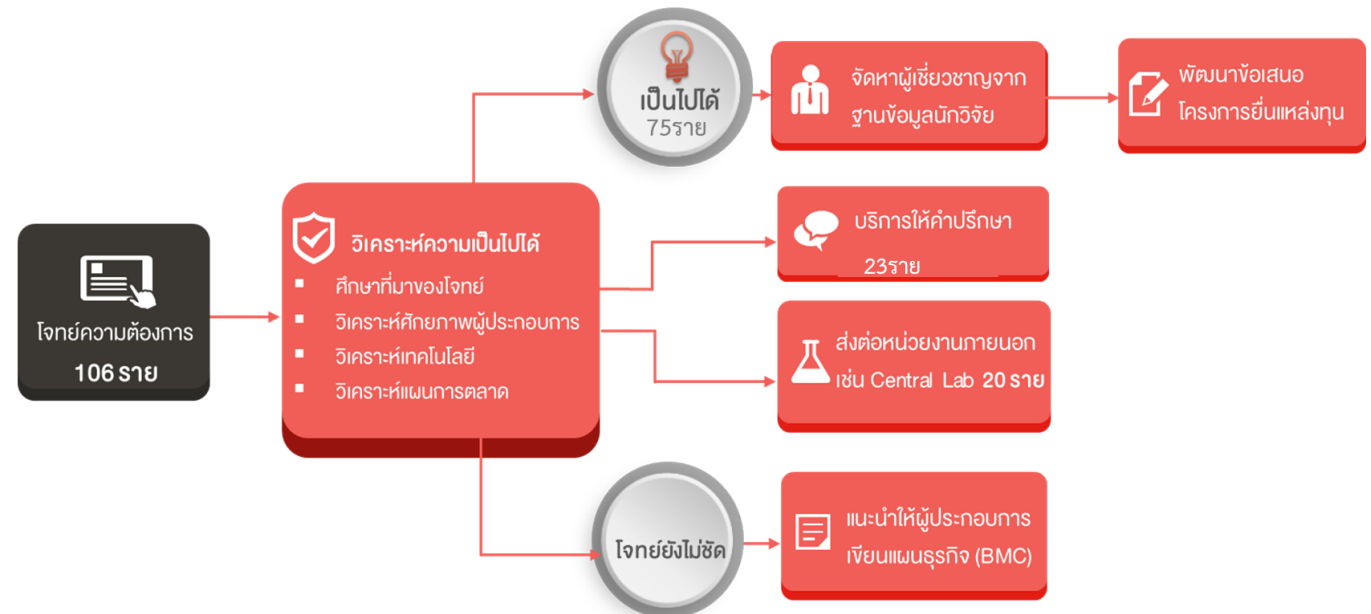
ตัวอย่างการขับเคลื่อน

ศูนย์นวัตกรรมสมุนไพรครบวงจรภาคเหนือ (N-HITSC)

ภาพรวมการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในปี 2561 หลังจากจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมสมุนไพรครบวงจรภาคเหนือ มีผู้ประกอบการเข้าปรึกษา ร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์ และประเมินคุณภาพสมุนไพร จำนวน 106 ราย

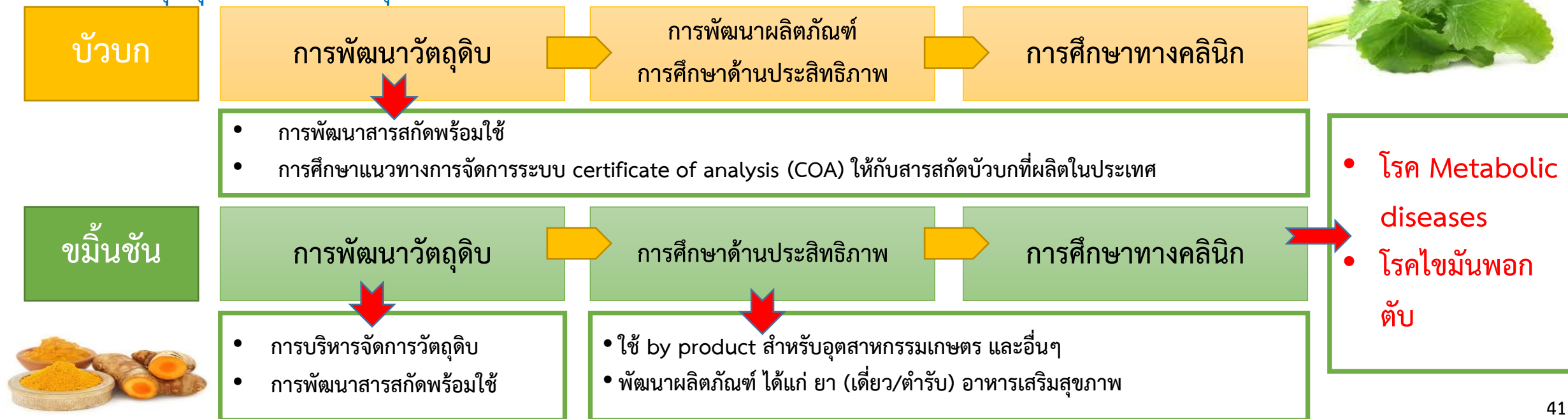
- หน่วยงานที่เชื่อมโยงการให้บริการด้านต่างๆ เกี่ยวกับสมุนไพรแบบครบวงจร (one stop service) ณ The Brick Plus + ซอย 11 ถนน ศิริมังคลาจารย์
- จัดตั้ง Herbal and Holistic Medicine Outlet ณ คณะเภสัชฯ

3. วิจัยสมุนไพรเป้าหมายเพื่อการส่งเสริม ป้องกัน และรักษาโรค และมีศูนย์กลางการวิจัยทางคลินิกด้านสมุนไพรการแพทย์แผนไทย

ตัวอย่างการขับเคลื่อน

3.1 การสนับสนุนทุนวิจัยภายใต้แผนงานการพัฒนาศักยภาพสมุนไพรในการรักษาและป้องกันโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) (บริหารทุนวิจัยโดย สวก. ปีงบประมาณ 2564 จำนวนงบประมาณ 18.59 ล้านบาท)

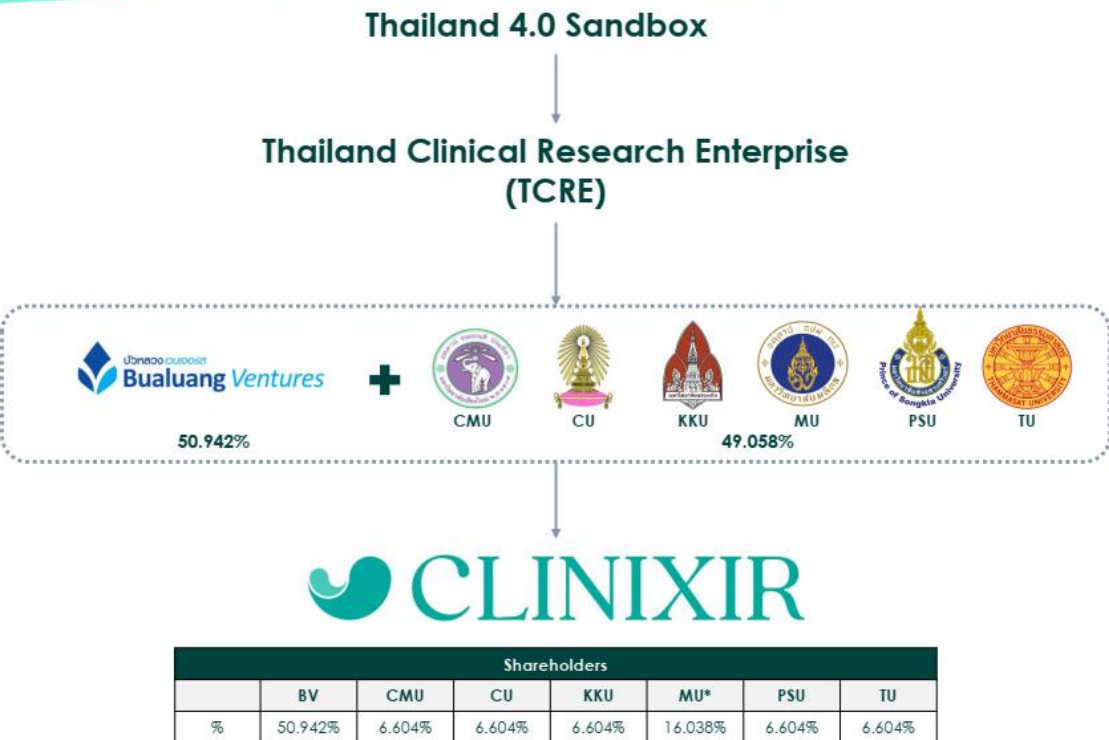
3.2 การสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์รายสินค้าเกษตร **ขมิ้นชัน** และ **บัวบก**

แนวทางการขับเคลื่อนของคณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

3.3 การจัดตั้งองค์กรเพื่อการวิจัยทางคลินิกแห่งประเทศไทย Clinical Research Organization (CRO) โดยเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยแพทย์ 7 แห่งและธนาคารกรุงเทพจำกัด (บริหารทุนวิจัยโดย บพข. ปีงบประมาณ 2563)

Background

CLINIXIR Mission

- To provide one-stop clinical research services that meet global standards for Medical Product development.
- As CLINIXIR works toward its mission, key expected outcomes are listed below:

Types of Services

1. Study Planning and Implementation

- Full services:
- Protocol Writing
 - Feasibility Study
 - Study Execution
 - Trial Monitoring
 - Data Management
 - Biostatistics
 - QA
 - Study report

2. Regulatory Support

- TFDA and CREC/EC submissions
- Contract review
- Support/ Drive initiatives to enhance review and approval processes.

3. Trial Support

- National database of investigators and sites
- Qualification and training database for investigators.

แนวทางการขับเคลื่อนของคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

4. จัดตั้งห้องปฏิบัติการมาตรฐานรองรับการวิจัยและพัฒนาสมุนไพรตามหลักสากล และงานวิจัยช่วยเสริมในการจัดทำฐานข้อมูลโครงการที่สนับสนุน

เช่น การจัดตั้งห้องปฏิบัติการมาตรฐาน อย.เพื่อการวิจัยและบริการวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ตัวอย่างการขับเคลื่อน

การพัฒนาฐานข้อมูลสมุนไพรเพื่อการใช้ประโยชน์ทางเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับใช้ภายนอก

- **หน่วยงานความร่วมมือ 4 หน่วยงาน**
(มีการจัดตั้งคณะทำงานฯ : ประชุมทุก 2 เดือน)

- **ทีมเลขาฯ (ผู้ประสานงานหลัก)**

- **วัตถุประสงค์หลัก**

- เพื่อร่วมมือพัฒนาฐานข้อมูลสมุนไพรที่มีศักยภาพของประเทศไทย เพื่อใช้ประโยชน์ทางเครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับใช้ภายนอก สำหรับผลิตหรือเพื่อการจัดจำหน่ายในระดับอุตสาหกรรม
- เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย แลกเปลี่ยนข้อมูล อำนวยความสะดวก การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพรบรรลุผลสัมฤทธิ์สูงสุด

- **ระยะเวลาดำเนินการ**

- ระยะที่ 1 = 5 ปี (ปี 2564-2568)

- **กลุ่มเป้าหมาย (ผู้ใช้ประโยชน์)**

- ผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง
- นักวิจัย

- **งบประมาณ**

- สวทช. สนับสนุนงบประมาณโครงการพัฒนาฐานข้อมูลสมุนไพรฯ (Non-research project) ให้สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชฯ ม.มหิดล (1 ล้านบาท)
- คณะทำงานอยู่ระหว่างการพัฒนาข้อเสนอแผนงานเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุน : สวก.
(ได้เสนอ Concept proposal ไปยัง สวก.แล้ว)

- **เป้าหมาย**

≥ 50 รายการ ปี 2564 ≥ 100 รายการ ปี 2565 ≥ 150 รายการ ปี 2566 ≥ 1,000 รายการ ปี 2568

(พร้อมเปิดให้บริการ)

- **พืชเป้าหมาย ปี 2564 จำนวน 50 ชนิด**

กวาวเครือขาว, กระจ่างดำ, ขมิ้นชัน, บัวบก, มะขามป้อม, พริก, กระจ่างแดง, ว่านหางจระเข้และไพล (9 ชนิดที่เป็นสมุนไพร Product champions)

การพัฒนาฐานข้อมูลสมุนไพรเพื่อการใช้ประโยชน์ทางเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับใช้ภายนอก

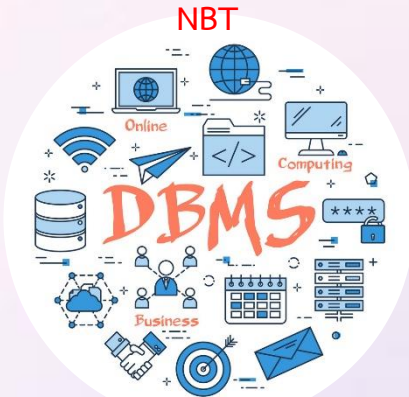
แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูลฯ

Data verified

Analysts

Database Management System

- Data Utilization
- Data Validation
- Data Mining

Data Center

NBT

- Database Utilities (Designs / Manages)
- Web Development
- Application Programming Interface
- Data Center
- Other...

End users

Application Programs

General data

1. ชื่อพืช
2. การกระจายตัวทางภูมิศาสตร์
3. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์
4. ส่วนที่ใช้ในทางเครื่องสำอาง
5. สรรพคุณและการใช้สมุนไพรพื้นบ้านตามภูมิปัญญาไทย ทางเครื่องสำอาง
6. ข้อห้ามใช้ (ถ้ามี)
7. ข้อควรระวัง (ถ้ามี)
8. อาการไม่พึงประสงค์ (ถ้ามี)
9. เอกสารอ้างอิง

Specific data

1. วิธีการสกัด
2. การวิเคราะห์ปริมาณสารสำคัญ
3. สารสำคัญในสมุนไพร
4. ฤทธิ์ทางเครื่องสำอาง โดยแบ่งย่อยเป็น 5 หมวด ได้แก่ เส้นผมและหนังศีรษะ ผิวหน้า ผิวกาย ริมฝีปากและช่องปาก และการศึกษาอื่น ๆ
5. การศึกษาทางพิษวิทยาและความปลอดภัย

- กองควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย (อย.) สำนักงานข้อมูลสมุนไพร ม.มหิดล
- กองผลิตภัณฑ์สมุนไพร (อย.)
- สำนักเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย (กรมวิทย์ฯ)
- สถาบันวิจัยสมุนไพร (กรมวิทย์ฯ)
- สำนักงานข้อมูลสมุนไพร ม.มหิดล
- ธนาคารทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ (NBT) สวทช.
- ศูนย์ชีววัสดุประเทศไทย (TBRC) สวทช.

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ให้ความเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อน
ภารกิจคณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรม
สมุนไพร

4.1.3 รายงานก้าวหน้าการดำเนินงาน คณะกรรมการวัตถุบสมุนไพรม

การประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ 2/2563
วันที่ 24 ธันวาคม 2563

คณะกรรมการวัตถุบสมุนไพรร ได้จัดประชุมครั้งที่ 2/63 เมื่อวันที่ 15 ธ.ค. 63

คณะกรรมการวัตถุบสมุนไพรรแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรรที่มีศักยภาพ เมื่อ วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2563 เพื่อพิจารณากำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลวัตถุบสมุนไพรรที่มีศักยภาพเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการวัตถุบสมุนไพรร และได้มีการจัดประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรรที่มีศักยภาพ ครั้งที่ 1 เมื่อ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2563

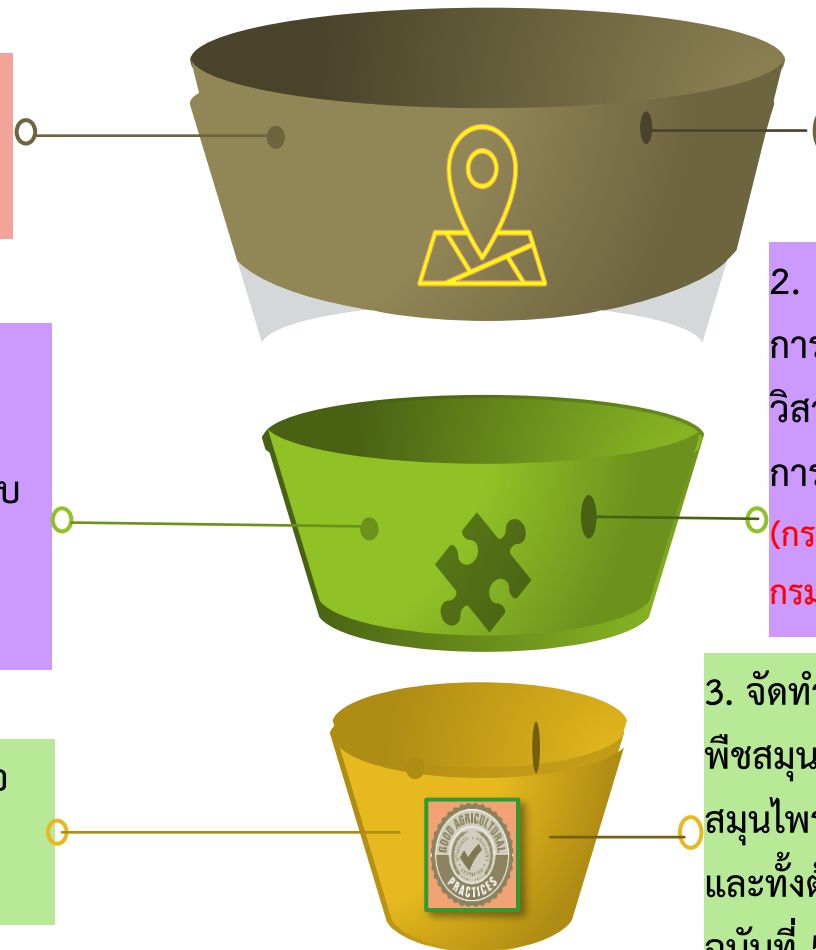

เป้าหมาย

1. จำนวนพื้นที่ที่มีการปลูกสมุนไพรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด 43,000 ไร่

2. กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูก และการผลิตผลิตภัณฑ์ และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชนจำนวน 50 แห่ง

3. จำนวนข้อกำหนดมาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร อย่างน้อย 30 ชนิด

ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

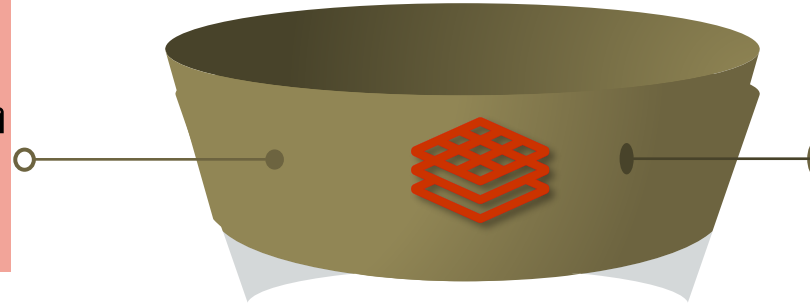
1. ดำเนินการได้ 54,870 ไร่
(กรมส่งเสริมการเกษตร , กรมวิชาการเกษตร, สปก.)

2. ดำเนินการได้ 55 แห่ง ดำเนินการในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว จำนวน 34 แห่ง (กสก.) วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม จำนวน 12 แห่ง (กวก.) ส่งเสริมการแปรรูปอย่างง่ายให้แก่เกษตรกร จำนวน 9 กลุ่ม (สปก.)
(กรมส่งเสริมการเกษตร , สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, กรมวิชาการเกษตร)

3. จัดทำมาตรฐานสินค้าพืชสมุนไพร เป็นการกำหนดเกณฑ์คุณภาพของพืชสมุนไพร ตามกลุ่มของส่วนที่ใช้ของพืช พืช จำนวน 5 ฉบับ เป็นพืชสมุนไพรแห้ง ฉบับที่ 1 หัว เหง้า และราก , ฉบับที่ 2 ใบ ส่วนเหนือดิน และทั้งต้น , ฉบับที่ 3 ดอก พืชสมุนไพรแห้ง, ฉบับที่ 4 ผลและเมล็ด, ฉบับที่ 5 เปลือกและเนื้อไม้
(สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)

เป้าหมาย

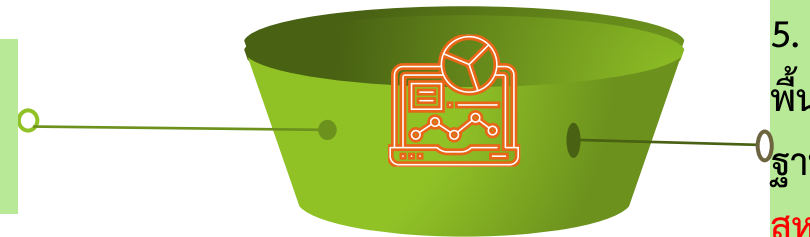
4. มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) อย่างน้อย 30 ชนิด

ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

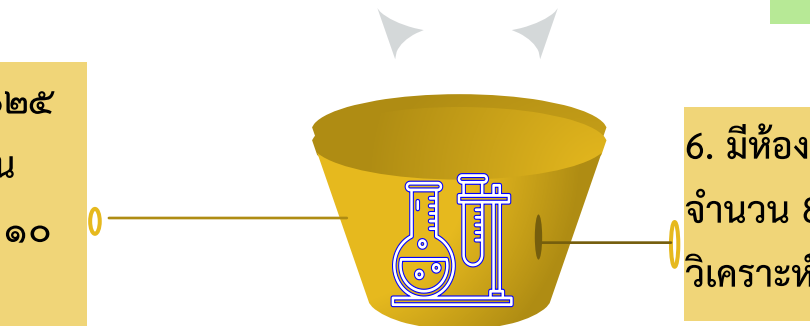
4. จัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกจำนวน 24 ชนิดพืช แบ่งเป็น Champion product 4 ชนิด ชิมันชั้น 103.9 ล้านไร่ , ไพล 120.4 ล้านไร่ , บัวบก 113 ล้านไร่ , กระชายดำ 103 ล้านไร่ และ อีก 20 ชนิดพืช (กรมพัฒนาที่ดิน)

5. มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use) 1 ฐานข้อมูล

5. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร โดยจะพัฒนาฐานข้อมูลสมุนไพรให้เป็นฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)

6. มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๕ แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๐ แห่ง และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ๕ แห่ง)

6. มีห้องปฏิบัติการภายใต้สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1-8 จำนวน 8 แห่ง อยู่ในระหว่างการหารือเพื่อที่จะปรับปรุงให้บริการวิเคราะห์สารสำคัญในพืชสมุนไพร (กรมวิชาการเกษตร)

เป้าหมาย

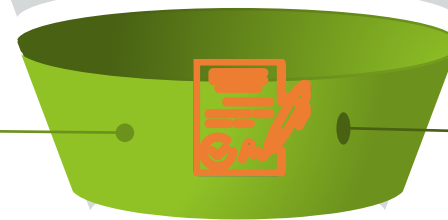
ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

7. จำนวนระบบตลาดกลาง จำนวน 4 แห่ง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Market) จำนวน 1 แห่ง

7. มีระบบตลาดกลาง 1 ตลาด คือ ตลาดไท (กรมส่งเสริมการเกษตร) ตลาดอิเล็กทรอนิกส์ DGT farm โดย (มกอช.) (กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)

8. จำนวนข้อกำหนดมาตรฐานสมุนไพรในตำรา มาตรฐานสมุนไพรไทย เพิ่มขึ้น 75 รายการ

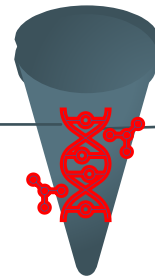
8. จัดทำข้อกำหนดมาตรฐานยา 99 ชนิด โดย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

9. จำนวนฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญา การใช้ประโยชน์ของประเทศไทย จำนวน 1 ฐานข้อมูล

9. มีฐานข้อมูลสมุนไพรและตัวอย่างพืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าจำนวน 49 จังหวัด (กรมป่าไม้) มีฐานข้อมูลชนิดพันธุ์ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในพื้นที่ป่าชายเลน 20 จังหวัด (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) โดย กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช)

10. จำนวนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพร และเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตถุุดิบ จำนวน 30 เรื่อง/ปี

10. มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตถุุดิบ 54 เรื่อง (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กรมปศุสัตว์ และกรมวิชาการเกษตร)

4.1.4 คณะอนุกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร

โดย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

คณะอนุกรรมการ
ส่งเสริมภาพลักษณ์
และการตลาดสมุนไพร

ผลการดำเนินงาน คณะอนุกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร

ประกอบด้วยแนวทางดำเนินการ 3 แนวทาง

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

2. ส่งเสริมภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่น
ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร

3. สร้างโอกาสทางการตลาด
ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร

แนวทางที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพร ของเมืองสมุนไพรจังหวัดน่าน

- เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ และนโยบายในการยกระดับภาคอุตสาหกรรม สำหรับสินค้าสมุนไพร
- ขณะนี้ได้ลงพื้นที่ จ.สกลนคร ซึ่งเป็น 1 ใน 4 เมืองสมุนไพรจังหวัดน่าน
- สสำรวจข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา/อุปสรรค และความต้องการเบื้องต้นของเกษตรกร ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษาและภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสมุนไพร

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่น ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร

1. อบรมให้ความรู้ / ส่งเสริมภาพลักษณ์สมุนไพร

2. Rebranding ตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ Premium Herbal Products

3. มอบรางวัลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร 3 ประเภท

- รางวัลผลิตภัณฑ์สมุนไพรดีเด่นระดับชาติ Prime Minister Herbal Award (PMHA)
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ (Premium Herbal Products)
- คุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย (Quality Thai Herbal Product)

4. การพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) ตามเส้นทางาทองเที่ยว

แนวทางที่ 3 สร้างโอกาสทางการตลาด ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- การจัดงานและเข้าร่วมงานแสดงสินค้า
- กิจกรรมจับคู่เจรจาธุรกิจ (Business Matching)
- เชื่อมโยงเข้าสู่ช่องทางการจำหน่าย กับหน่วยงานต่างๆ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อทราบ

5.1 การขับเคลื่อนกัญชา กัญชง สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

แพทย์หญิงอัมพร เบญจพลพิทักษ์
อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
24 ธันวาคม 2563

OUTLINE

กัญชาทางการแพทย์แผนไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนการใช้กัญชาทางการแพทย์

ส่งเสริมการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

กัญชาทางการแพทย์แผนไทย

ที่มาของรายการตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาเป็นส่วนประกอบ

กัญชา

- ใช้เพื่อบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วย มากกว่า 300 ปี
- ใช้ ใบ ช่อดอก ราก เมล็ด ก้าน ทั้งแบบสดและแห้งเข้าสู่สูตรตำรับ
- รูปแบบ ยาผง ยาเม็ด ลูกกลอน ยาปั้นเป็นแท่ง ยาต้ม ยาดอง ยาหุงแต่น้ำมัน เป็นต้น

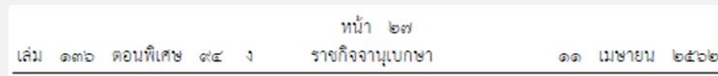
1. จากตำรับตำราของชาติ > 26,000 ตำรับ
พบตำรับยาที่มีกัญชา > 200 ตำรับ

2. พิจารณา/ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของตำรับยา
ที่มีกัญชาเหลือ 90 ตำรับ

ตำรับยาตามองค์ความรู้เป็นที่รู้จักและยอมรับทางการแพทย์แผนไทย
ตัวยาหาง่าย ไม่เป็นอันตราย 16 ตำรับ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ ที่ให้เสพเพื่อรักษาโรคหรือการศึกษาวิจัยได้ พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่
ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคหรือการศึกษาวิจัยได้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักวิชาการ มีคุณภาพตามมาตรฐาน
ที่กำหนด และนำไปใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ของประเทศ
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตำรับยาที่ได้การรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งครอบคลุม
ทั้งตำรับยาแผนปัจจุบันและตำรับยาแผนไทย

ข้อ ๒ ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ ในตำราการแพทย์แผนไทย โดยคำแนะนำ
ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกและสภากาการแพทย์แผนไทย ตามบัญชีรายชื่อ
แนบท้ายประกาศสองนี้

ข้อ ๓ ตำรับยาที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศ ภายใต้การรักษาโรคกรณีจำเป็นสำหรับ
ผู้ป่วยเฉพาะราย (Special Access Scheme)

ข้อ ๔ ตำรับยาที่ได้รับอนุญาตภายใต้โครงการศึกษาวิจัยที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยา

ข้อ ๕ ตำรับยาที่หมอมอบพันบ้านปรุงขึ้นจากองค์ความรู้และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
ที่ชัดเจน และได้รับการรับรองจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ทั้งนี้ วัตถุประสงค์จากกัญชา
ต้องไม่สามารถแยกเป็นช่อดอก ใบ เพื่อนำไปใช้ในทางที่ผิดได้

ข้อ ๖ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
ปิยะสกล สกลสัตยาทร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อตำรับยา	ที่มาของตำรับยา
๑. ยาอัคคินิวคณะ	คัมภีร์ธาตุพระนารายณ์
๒. ยาคุชไสยาสน์	คัมภีร์ธาตุพระนารายณ์
๓. ยาแก้ลมเนาวนารีวารีโย	ตำรายาศิลาจารีในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๔. ยาน้ำมันสนับไตรภพ	ตำรายาศิลาจารีในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๕. ยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง	ตำรายาศิลาจารีในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๖. ยาฟ้าอาวู	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๑ พระยาพิศณุประสาธเวช
๗. ยาแก้ลมไม่หลับ / ยาแก้ใช้ผสมเหลือง	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๑ พระยาพิศณุประสาธเวช
๘. ยาแก้ล้มชขาด กลอนแห้ง	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๒ พระยาพิศณุประสาธเวช
๙. ยาอัมฤตโอสถ	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๒ พระยาพิศณุประสาธเวช
๑๐. ยาโอสถาสาลี	เวชศึกษา พระยาพิศณุประสาธเวช
๑๑. ยาแก้ลมแก้เส้น	เวชศาสตร์วิวัฒนาการ
๑๒. ยาแก้โรคจิต	อายุรเวทศึกษา (ขุนนิเทศสุกิจ) เล่ม ๒
๑๓. ยาไฟสาลี	อายุรเวทศึกษา (ขุนนิเทศสุกิจ) เล่ม ๒
๑๔. ยาหาวัดสี่ดวงทวารหนักและโรคมิวหนึ่ง	อายุรเวทศึกษา (ขุนนิเทศสุกิจ) เล่ม ๒
๑๕. ยาทำลายพระสุเมรุ	คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม ๒ ขุนโสภิตบรรณลักษณ์
๑๖. ยาพิทยาคัญ	คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม ๒ ขุนโสภิตบรรณลักษณ์

น้ำมันกัญชา (สูตรหมอเดชา) 10 ml

น้ำมันกัญชา (สูตรหมอเดชา) 5 ml ภายใต้ “โครงการวิจัยติดตามลักษณะการใช้และ
คุณภาพชีวิตของผู้ใช้น้ำมันกัญชาในทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก”

“ข้อ ๕/๑ ให้กำหนดตำรับยาของผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพ
การแพทย์แผนไทยประยุกต์และหมอมอบพันบ้าน ดังต่อไปนี้

- (๑) น้ำมันจอตระกูล ชื่อผู้ปรุง นายเนต ศรีหาดา
ที่อยู่ ๘๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลสงบเปลือย อำเภอเขาวง
จังหวัดกาฬสินธุ์
- (๒) น้ำมันหมอเดชา ชื่อผู้ปรุง นายเดชา ศิริภัทร
ที่อยู่ ๑๓/๑ หมู่ที่ ๓ ถนนเทศบาลท่าเสด็จ ๑ ซอย ๖
ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี”

มาตรา ๒๖/๕ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้
ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ได้เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาตเป็น

(๑) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยหรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์
วิทยาศาสตร์ หรือเกษตรศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางการแพทย์ เภสัชกรรม หรือวิทยาศาสตร์
หรือมีหน้าที่ให้บริการทางเกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือเภสัชกรรม หรือหน่วยงานของรัฐ
ที่มีหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือสภากาชาดไทย

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม
ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพ
การแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอมอบพันบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ทั้งนี้
ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอมอบพันบ้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๓) สถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยและ
จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทางการแพทย์หรือเภสัชศาสตร์

(๔) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมาย
ว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือสหกรณ์การเกษตร
ซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ซึ่งดำเนินการภายใต้ความร่วมมือและกำกับดูแลของผู้อนุญาต
ตาม (๑) หรือ (๓) ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมดังกล่าว สามารถร่วมผลิตและพัฒนา
สูตรตำรับยาแผนโบราณหรือยาสมุนไพรได้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ ภายใต้ความร่วมมือและกำกับ
ดูแลของผู้อนุญาตตาม (๑) หรือ (๓) ด้วย

(๕) ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๒ ให้ยาเสพติดให้โทษที่ระบุชื่อต่อไปนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๑) กัญชา (cannabis) พืชในสกุล Cannabis และวัสดุหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชา เช่น ยาง น้ำมัน ยกเว้นวัสดุหรือสารดังต่อไปนี้ เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศ ไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

(ก) เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน และราก

(ข) ใบ ซึ่งไม่มียอดหรือช่อดอกติดมาด้วย

(ค) สารสกัดที่มีสารแคนนาบินอยด์ (cannabidiol, CBD) เป็นส่วนประกอบและต้องมีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอยด์ (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก

(ง) กากหรือเศษที่เหลือจากการสกัดกัญชาและต้องมีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอยด์ (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก

(๒) กัญชง (hemp) พืชซึ่งมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Cannabis sativa* L. subsp. *sativa* อันเป็นชนิดย่อยของพืชกัญชา (*Cannabis sativa* L.) และวัสดุหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชง เช่น ยาง น้ำมัน ยกเว้นวัสดุหรือสารดังต่อไปนี้ เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศ ไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

(ก) เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน และราก

(ข) ใบ ซึ่งไม่มียอดหรือช่อดอกติดมาด้วย

(ค) สารสกัดที่มีสารแคนนาบินอยด์ (cannabidiol, CBD) เป็นส่วนประกอบและต้องมีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอยด์ (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(ง) เมล็ดกัญชง (hemp seed), น้ำมันจากเมล็ดกัญชง (hemp seed oil) หรือสารสกัดกัญชง (hemp seed extract)

(จ) กากหรือเศษที่เหลือจากการสกัดกัญชงและต้องมีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอยด์ (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก

(๓) พืชกระท่อม พืชซึ่งมีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Mitragyna speciosa* (Korth.) Havil. และวัสดุหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกระท่อม เช่น แอลคาลอยด์

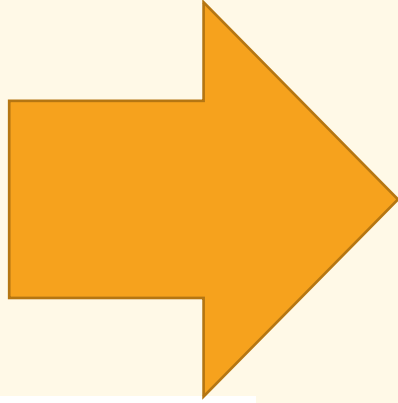
(๔) พืชฝิ่น พืชซึ่งมีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Papaver somniferum* L. และ *Papaver bracteatum* Lindl. หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้ฝิ่นหรือแอลคาลอยด์ของฝิ่น

(๕) เห็ดขี้ควายหรือเห็ดขี้ควาย ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Psilocybe cubensis* (Earle) Singer หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้สาร psilocybin หรือ psilocin

การนำเข้าวัสดุหรือสารตามวรรคหนึ่ง (๑) (ก) (ข) (ค) และ (ง) และ (๒) (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ)ให้นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ยกเว้นเปลือกแห้ง แก่นลำต้นแห้ง เส้นใยแห้ง ของกัญชาและกัญชง

ข้อ ๓ กรณียาเสพติดให้โทษตามข้อ ๒ ที่เป็นสารควบคุมคุณภาพในการตรวจวิเคราะห์ และควบคุมคุณภาพของการตรวจสารเสพติดในร่างกาย ซึ่งเป็นเครื่องมือแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์ และต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ของเครื่องมือแพทย์นั้น ให้ยกเว้นจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

กัญชา กัญชงที่ผลิตในประเทศ ส่วนไหนเป็น - ไม่เป็นยาเสพติด

ตามประกาศ สร. เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2563

เมล็ดกัญชา เป็นยาเสพติด
ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์/ สึกขาววิจัย/ ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์

เมล็ดกัญชง น้ำมันและสารสกัด จากเมล็ดกัญชง ไม่เป็นยาเสพติด
ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์/ สึกขาววิจัย/ ผลิตผลิตภัณฑ์ เช่น ยา อาหาร สมุนไพร เครื่องสำอาง

เปลือก ลำต้น เส้นใย ไม่เป็นยาเสพติด
ใช้สึกขาววิจัย/ ใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น สิ่งทอ ยานยนต์ กระดาษ

ราก ไม่เป็นยาเสพติด
ใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์/ สึกขาววิจัย/ ผลิตผลิตภัณฑ์ เช่น ยา อาหาร สมุนไพร เครื่องสำอาง

ช่อดอก เป็นยาเสพติด
ใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์/ สึกขาววิจัย/ ผลิตสารสกัด

สารสกัด CBD และต้องมี THC ไม่เกิน 0.2% ไม่เป็นยาเสพติด
ใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์/ สึกขาววิจัย/ ผลิตผลิตภัณฑ์ เช่น ยา อาหาร สมุนไพร เครื่องสำอาง

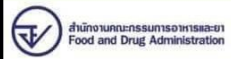
ใบจริง/ใบพัด ไม่เป็นยาเสพติด
ใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์/ สึกขาววิจัย/ ผลิตผลิตภัณฑ์ เช่น ยา อาหาร สมุนไพร เครื่องสำอาง

กิ่ง ก้าน ไม่เป็นยาเสพติด
ใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์/ สึกขาววิจัย/ ผลิตผลิตภัณฑ์ เช่น ยา อาหาร สมุนไพร เครื่องสำอาง

กากจากการสกัด
ต้องมี THC ไม่เกิน 0.2 %
ไม่เป็นยาเสพติด

ส่วนต่าง ๆ ของกัญชา กัญชง
ต้องได้จากการปลูกหรือผลิตโดยผู้รับอนุญาตตามกฎหมาย
ตรวจสอบได้ที่เว็บไซต์ อย. <https://www.fda.moph.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
Food and Drug Administration

การขับเคลื่อนการใช้กัญชาทางการแพทย์

1. การอบอรมการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย

หลักสูตรการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย

(แพทย์แผนไทย 3,934 คน/แผนไทยประยุกต์ 1,538 คน/หมอพื้นบ้าน 75 คน)

5,621 คน

อบอรมการใช้น้ำมันกัญชาภายใต้รูปแบบพิเศษของการเข้าถึงยา SAS

501 คน

(ข้อมูลวันที่ 30 ก.ย. 63)

2. ประเมินรับรองตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชา

ตำรับจากตำรายาของชาติ

ตำรับยาตามองค์ความรู้เป็นที่รู้จักและยอมรับทางการแพทย์แผนไทย ด้วยาหาง่าย ไม่เป็นอันตราย 16 ตำรับ

เตรียมเสนอ (เพิ่มเติม) ใน กกก.รับรองตำรับ 13 ตำรับ

ตำรับยาปรุงเฉพาะราย

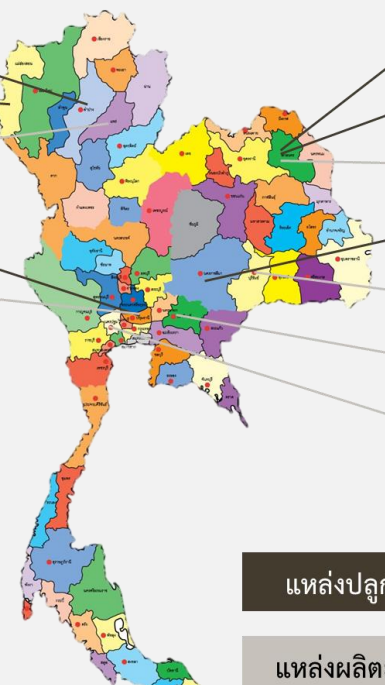
ตำรับยาปรุงเฉพาะรายของหมอพื้นบ้าน- 2 ตำรับ

เสนอ กกก.ยส. 24 ตำรับ
- หมอพื้นบ้าน 21 ตำรับ
- พท./ พท.ป. 3 ตำรับ

3. การปลูกกัญชาและการผลิตตำรับยา กัญชา

การปลูกกัญชา

- วิสาหกิจชุมชนฯ เพชรลานนา จ.ลำปาง
- วิสาหกิจชุมชนฯ บ้านทุ่งแพม จ.แม่ฮ่องสอน
- รพร.เด่นชัย จ.แพร่
- สวทช. จ.ปทุมธานี
- กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

- ม.เกษตร จ.สกลนคร
- มทร.อีสาน จ.สกลนคร
- รพ.พระอาจารย์ฝั้น จ.สกลนคร
- ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา
- รพ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์
- รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี
- รพ.คอนตุม จ.นครปฐม

อยู่ระหว่างดำเนินการขออนุญาตปลูก 3 แห่ง

- บริษัท นนุชพืชมงคลเด็นดีไซน์ จำกัด จ.ชลบุรี
- วิสาหกิจชุมชนไทยทวีกิจ จ.ชลบุรี
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จ.สมุทรสงคราม (ได้รับอนุญาตแล้ว รอปลูก)

แหล่งปลูกกัญชา 6 แห่ง
แหล่งผลิตยา กัญชา 6 แห่ง

การผลิตยา กัญชา

รพ.พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

- ผลิตตำรับยาแผนไทย 16 ตำรับ

กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

- ผลิตน้ำมันกัญชา ภายใต้ คก.วิจัย กระจาย 255,500 ขวด
- ผลิตน้ำมันกัญชา SAS ได้ กระจาย 5,700 ขวด
- ผลิตน้ำมันเมตตาโอสถ กระจายแล้ว 300 ขวด, การุณยโอสถ กระจายแล้ว 150 ขวด

รพ. คูเมือง จ.บุรีรัมย์

- ผลิตศุขไสยาศน์ (แคปซูล) ทำลายพระสุเมรุ (แคปซูล) และยาทาริดสีดวงทวารฯ (ยาผง)

รพร. เด่นชัย จ.แพร่

- ผลิต ตำรับยาศุขไสยาศน์ (ยาผง) ทำลายพระสุเมรุ (แคปซูล) และทัพยาธิคุณ (ยาผง)

รพ. เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี

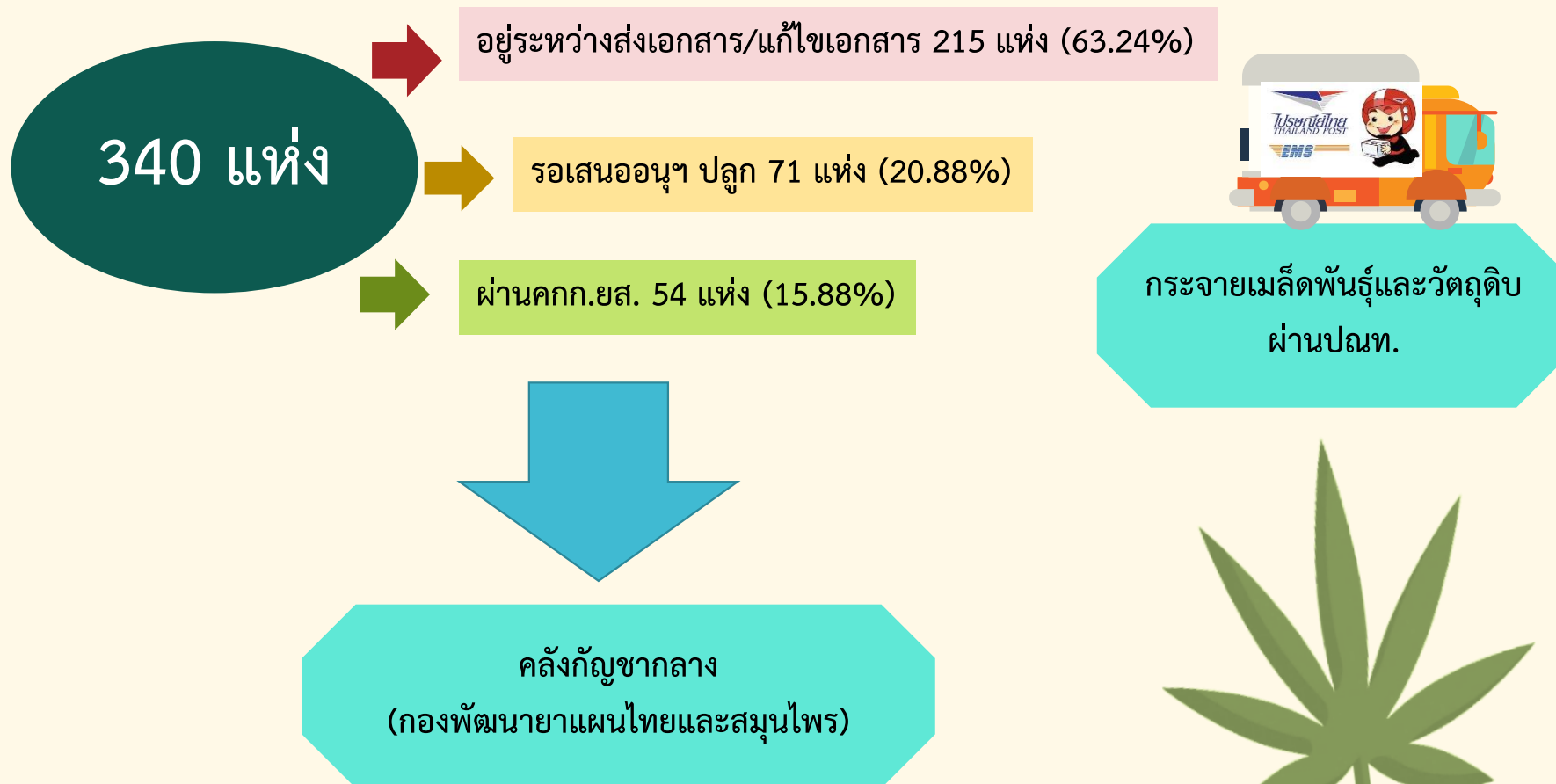
- ผลิตศุขไสยาศน์ (แคปซูล)

กัญชาทางการแพทย์แผนไทย ระดับชุมชน/ท้องถิ่น

ระยะที่ 1 การปลูกกัญชา
เพื่อปรุงรรับใช้ใน รพ.สต.

โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล	จำนวนต้น/ ปี*
รพ.สต. คลองม่วง จ.นครราชสีมา	192
รพ.สต. เชียงพิณ จ.อุดรธานี	384
รพ.สต. บ้านนายอเหนือ จ.สกลนคร	486
รพ.สต. บ้านนาปะขอ จ.พัทลุง	64

โครงการพัฒนากัญชาสำหรับการใช้ ทางการแพทย์แผนไทยและ
การแพทย์พื้นบ้านไทยใน รพ.สต. และชุมชน ระยะที่ 2

4. การจัดบริการกัญชาทางการแพทย์แผนไทย

❖ เปิดบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทย **464** แห่ง
(เปิดบริการน้ำมันกัญชา (SAS) 179 แห่ง)

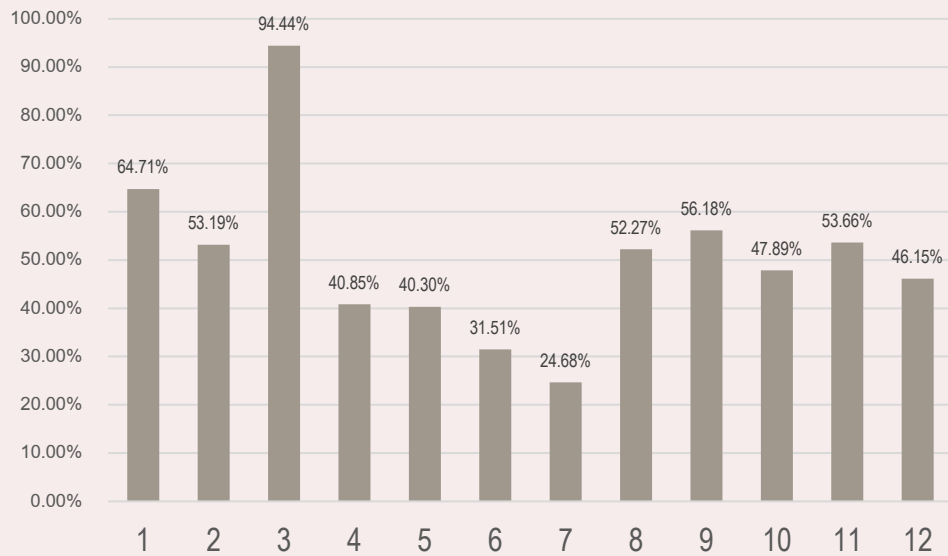

ผู้รับบริการ **68,872** ครั้ง

ผ่านเกณฑ์การคัดกรอง **65,892** ครั้ง

- รพศ 34 แห่ง (100%)
- รพท 80 แห่ง (91.95%)
- รพช 336 แห่ง (41.90%)
- สสจ. 1 แห่ง/สังกัดกรม 11 แห่ง
- สังกัดมหาวิทยาลัย 2 แห่ง

■ ร้อยละการจัดบริการรายเขตสุขภาพ (แห่ง)

โรค/อาการ และอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา

โรค/อาการที่สังเกตเห็น

- ตำรับน้ำมันกัญชา (หมอเดชา)
 - นอนไม่หลับ
 - ลมปะกำง
 - สันนิบาตลูกนก
 - ปวด
- ตำรับทำลายพระสุเมรุ
 - ปวดกล้ามเนื้อ
 - อัมพฤกษ์ อัมพาต
- ตำรับสุขไสยาสน์
 - นอนไม่หลับ
 - เบื่ออาหาร
- ตำรับแก้ลมแก้เส้น
 - ปวดกล้ามเนื้อ
 - คลายกล้ามเนื้อ/ชา

อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา

เกิดอาการไม่พึงประสงค์	ADR
ตำรับน้ำมันกัญชา (หมอเดชา) ; 1.52%	คอแห้ง ปากแห้ง เวียนศีรษะ ง่วงซึม
ตำรับสุขไสยาสน์ ; 3.18%	แสบร้อนกลางอก เวียนศีรษะ คอแห้ง ปากแห้ง
ตำรับทำลายพระสุเมรุ ; 1.96%	เวียนศีรษะ ปากแห้ง คลื่นไส้
ตำรับแก้ลมแก้เส้น ; 2.47%	คอแห้ง เวียนศีรษะ คลื่นไส้

5. การศึกษาวิจัย

โครงการติดตามลักษณะการใช้และคุณภาพชีวิตของผู้ใช้น้ำมันกัญชาทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Thai cannabis PQ study)

Pre Clinic Research

โครงการทดสอบการปนเปื้อนของสาร Aflatoxin และความเป็นพิษเฉียบพลันในสัตว์ทดลองของตำรับยาที่มีกัญชา

ไม่พบการปนเปื้อนของสาร Aflatoxin ใน 14 ตำรับ

- ยาแก้โรคจิต : พบในปริมาณไม่เกินข้อกำหนดตามมาตรฐานอาหาร
- น้ำมันสนั่นไตรภพ : รมผลวิเคราะห์

1. ยาสุขไสยาสน์
2. ยาแก้ลมแก้เส้น
3. ยาอัคคินิวคณะ
4. ยาอโยสาลี
5. ยาอัมฤตยโอสถ
6. ยาไฟอาวุธ
7. ยาไฟสาลี

Category 5

LD₅₀ มากกว่า 5 g/kg

หมายเหตุ ยาอัมฤตยโอสถ ภายใน 6 ชม. พบหนูกลุ่มทดลองตาย 1 ตัว

การทดสอบการเป็นพิษเฉียบพลันในสัตว์ทดลอง

ปริมาณ reserpine ในสมุนไพรระย่อม : ตำรับยาแก้โรคจิต

การเตรียมสมุนไพรระย่อมในตำรับยาแก้โรคจิต : แขน้ำข้าวข้าว

วิเคราะห์จากปริมาณ reserpine ในระย่อมที่เป็นส่วนประกอบของตำรับยาแก้โรคจิต และปริมาณ reserpine ไม่ควรเกิน 0.1 mg/day

ข้อเสนอแนะ ควรปรับขนาดยา/วิธีใช้ ลดลงครึ่งหนึ่ง และ monitor BP /ปรับยา

- วัตถุประสงค์ : เพื่อประเมินผลของน้ำมันกัญชาทางการแพทย์แผนไทยต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย และศึกษาลักษณะการใช้ใช้น้ำมันกัญชาทางการแพทย์แผนไทย
- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล : ESAS และ EQ-5D-5L
- สถานที่วิจัย : (เดิม) โรงพยาบาลในโครงการฯ 22 แห่ง และขอเข้าร่วมเพิ่ม 8 แห่ง
- จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับน้ำมันกัญชา 21,284 ราย จำนวนครั้งที่ให้บริการ 67,681 ครั้ง (ระยะเวลา 1 ปี)
- ใช้ในโรค/ภาวะเป้าหมาย : นอนไม่หลับ ปวด มะเร็ง ไมเกรน เบื่ออาหาร ภูมิแพ้ พากินสั้น ชัก
- ลักษณะการใช้ : วันละ 1 ครั้ง ก่อนนอน (87.83%)
- คุณภาพชีวิตผู้ป่วยจากจำนวนหยดเริ่มต้น : มีคะแนนคุณภาพชีวิตใกล้เคียงกันแม้จำนวนหยดเริ่มต้นแตกต่างกัน

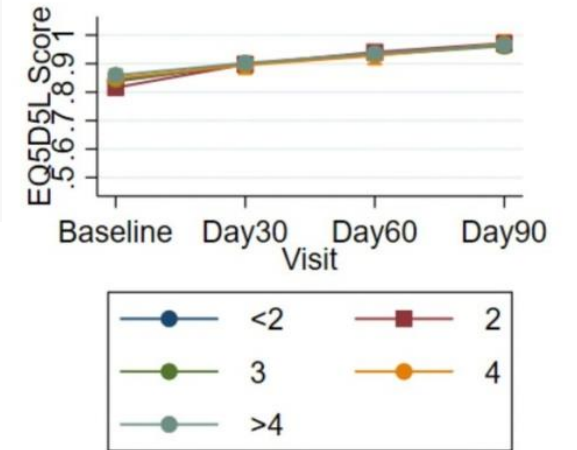
No.	โรค/ภาวะเป้าหมาย	n (%)
1	นอนไม่หลับ	10490 (56.39)
2	อาการปวด	4288 (23.05)
3	มะเร็งเกี่ยวกับอวัยวะต่างๆ	2359 (12.68)
4	ไมเกรน	1850 (9.94)
5	เบื่ออาหาร	782 (4.2)
6	ภูมิแพ้	562 (3.02)
7	พากินสั้น	560 (3.01)
8	ชัก	89 (0.53)

Practice pattern group	n (%)
- Group 1 Every day + AC	222 (1.19)
- Group 2 Every day + PC	10 (0.05)
- Group 3 Every day + HS	16532 (88.86)
- Group 4 Every day + AC + PC	3 (0.02)
- Group 5 Every day + AC + HS	95 (0.51)
- Group 6 Every day + PC + HS	1093 (5.88)
- Group 7 Other	649 (3.49)

วิเคราะห์ข้อมูลเมื่อ 5 ก.ค. 2563

จากโปรแกรม Redcap ของ Chula-Data Management Center (Chula - DMC) จำนวน 22 sites

QOL by cannabis drop

ส่งเสริมการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ต้นน้ำ

กลางน้ำ

ปลายน้ำ

ปลูก

ผลิต,สกัด,แปรรูป

บริโภค , ส่งออก

TMCA
“Agency”

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

แผนไทย

แผนปัจจุบัน

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

วิธีชาวบ้าน

รพ.เอกชน (Private Hospital)

คลินิก (Clinic)

ส่งออก (Export)

ประชาชน (People)

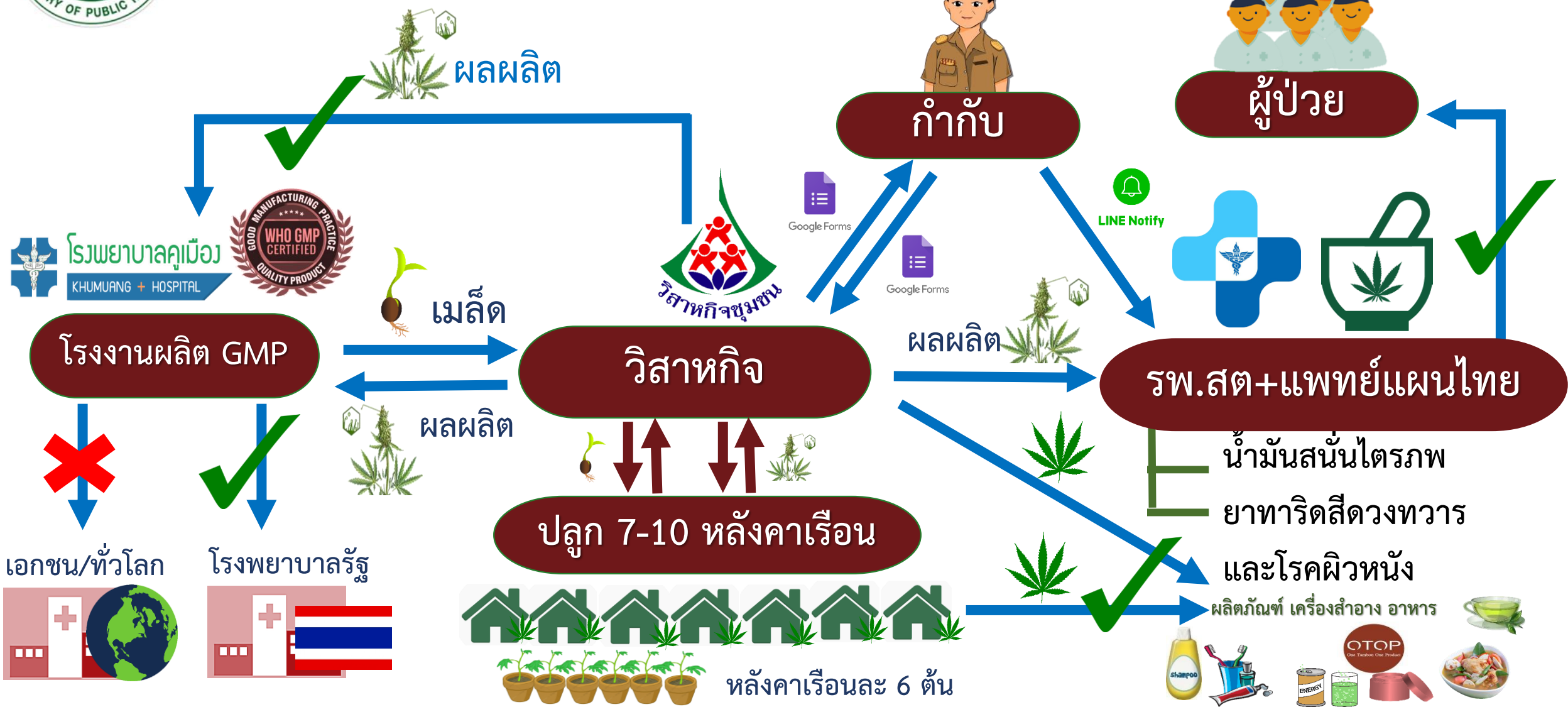
“Medical”

“Non - Medical”

Model กัญชา 6 ต้น

ธรรมนูญชุมชน

Player List

ต้นน้ำ

ภาคเอกชน

งานวิจัย

กลางน้ำ

โรงงานเอกชน

งานวิจัย

ปลายน้ำ

วิธีชาวบ้าน

งานวิจัย

ระเบียบวาระที่ 6 รับรองมติที่ประชุม
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2563

ระเบียบวาระที่ 7 เรื่องอื่น ๆ

นัดหมายการประชุมครั้งต่อไป